НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
Кафедра світової літератури та теорії літератури

О. О. КОРНІЄНКО, О. С. АННЕНКОВА

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо написання курсових і кваліфікаційних бакалаврських і магістерських робіт із зарубіжної літератури

Київ
Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова
2021

УДК 378.016:82(100)](072)
К 67

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова
(протокол № 12 від 30 червня 2021 року)

Рецензенти: ***Ю. В. Вишницька,*** доктор філологічних наук,
доцент кафедри світової літератури Київського університету
імені Бориса Грінченка;
Т. А. Пахарєва, доктор філологічних наук, професор кафедри
світової літератури та теорії літератури
НПУ імені М. П. Драгоманова.

Корнієнко О. О., Анненкова О. С.

К 67 Методичні рекомендації щодо написання курсових і кваліфікаційних бакалаврських і магістерських робіт із зарубіжної літератури / Нац. пед. ун-тет НПУ ім. М. П. Драгоманова, фак.-т іноз. філол. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2021. – 67 с.

Для студентів філологічних спеціальностей, викладачів, керівників курсових і кваліфікаційних бакалаврських і магістерських робіт факультету іноземної філології НПУ імені М. П. Драгоманова.

УДК 378.016:82(100)](072)

© Корнієнко О. О, Анненкова О. С., 2021
© Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2021

ЗМІСТ

1. Специфіка курсових і кваліфікаційних бакалаврських і магістерських робіт із зарубіжної літератури 5
2. Основні етапи роботи над дослідженням 7
Вибір проблеми і теми дослідження 7
Добір наукової літератури і дослідження художнього матеріалу 8
Складання плану-проспекту роботи 9
3. Вимоги до змісту та структури курсових і кваліфікаційних робіт 10
Титульний аркуш 10
ЗМІСТ 11
ВСТУП і його складові 11
Актуальність теми дослідження 11
Мета і завдання дослідження 13
Об'єкт, предмет і матеріал дослідження 14
Теоретико-методологічна база дослідження 14
Методи дослідження 15
Новизна дослідження 15
Апробація результатів дослідження 16
Структура роботи 16
Основна частина 17
Висновки в кінці розділів 18
ВИСНОВКИ (загальні) 18
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 19
Додатки 19
4. Основні правила оформлення роботи 20
Загальні вимоги 20
Нумерація 21
Правила оформлення цитат і покликань 21
5. Культура наукової роботи 23
Академічна доброчесність 23
Мова і стиль викладу 24

6. Процедура передзахистів і підготовка до захисту наукової роботи 25
Список використаних джерел 28

Додатки

Додаток 1. Витяг з Положення “Про академічну доброчесність у Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова” 29

Додаток 2. Орієнтовні проблеми наукових досліджень для вибору тем курсових, бакалаврських, магістерських робіт 35

Додаток 3. Електронні системи пошуку наукових джерел 37

Додаток 4. Вимоги до бібліографічного опису джерел (Варіант 1) 38

Додаток 5. Вимоги до бібліографічного опису джерел (Варіант 2) 40

Додаток 6. Зразок оформлення Списку використаних джерел (Варіант 1) 43

Додаток 7. Зразок оформлення Списку використаних джерел (Варіант 2) 45

Додаток 8. Зразок плану та орієнтовний календарний графік етапів виконання бакалаврської роботи 47

Додаток 9. Зразок плану та орієнтовний календарний графік етапів виконання магістерської роботи 49

Додаток 10. Зразок оформлення титульного аркушу 51

Додаток 11. Зразок оформлення Змісту 52

Додаток 12. Порядок подання кваліфікаційних робіт на антиплагіатну перевірку 53

Додаток 13. Зразок заяви для подання роботи на антиплагіатну перевірку 55

Додаток 14. Мовні конструкції для введення цитат з наукових джерел 56

Додаток 15. Засоби текстового зв’язку в науковій праці 57

Додаток 16. Форма відгуку наукового керівника 58

Додаток 17. Форма рецензії 60

Додаток 18. Критерії оцінювання курсових і кваліфікаційних робіт 62

1. СПЕЦИФІКА КУРСОВИХ І КВАЛІФІКАЦІЙНИХ БАКАЛАВРСЬКИХ І МАГІСТЕРСЬКИХ РОБІТ ІЗ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Курсова робота (проєкт) з літератури – одна з форм самостійної навчально-дослідної роботи студента, метою якої є поглиблене вивчення конкретної проблеми курсу "Зарубіжна література". Під час написання курсової роботи студенти набувають необхідні навички навчальної і науково-дослідної роботи: навчаються добирати і знаходити необхідну наукову літературу, критично осмислювати і систематизувати її, розробляти концепцію, план і графік виконання роботи, використовувати різні методи літературознавчого аналізу тексту, аналізувати та інтерпретувати художні твори на основі вивченої літератури і здобутих навичок і вмінь філологічного аналізу. Курсова робота є значно меншою за обсягом, кількістю структурних розділів і використаних джерел, ніж бакалаврська і магістерська роботи. Для написання курсової роботи або виконання курсового проєкту відводиться один навчальний семестр. Водночас курсова робота складається, як і кваліфікаційні роботи, з титульного аркушу, Змісту, Вступу, основної частини, Висновків і Списку використаних джерел.

Бакалаврська робота з літератури – самостійне наукове дослідження студентів у галузі літературознавства, метою якого є викладення засвоєних у процесі навчання та дослідницької діяльності знань, вмінь та навичок, набутих компетентностей, які підтверджують освітньо-кваліфікаційний рівень "бакалавр". Бакалаврська робота демонструє здатність студентів до наукових узагальнень, вміння працювати з науковою літературою та самостійно аналізувати та інтерпретувати конкретний художній матеріал.

Магістерська робота з літератури – самостійна випускна науково-дослідницька робота, яка передбачає систематизацію, узагальнення та володіння на високому фаховому рівні знаннями, навичками, вміннями, компетентностями, набутими в процесі фахового навчання та самостійної науково-дослідницької роботи, що підтверджує освітньо-кваліфікаційний рівень "магістр". Магістерське дослідження передбачає ґрунтовне знання теорії літератури та творчі вміння осмислювати літературні явища в контексті розвитку літературного

процесу, аналізувати художній матеріал, відбиваючи сучасний стан літературознавчої науки.

У наукових роботах студент має продемонструвати:

• ґрунтовні знання ідейної та естетичної сутності основних етапів історичного розвитку світової літератури;

• належне вміння аналітично осмислювати літературно-художні явища, розглядати їх у контексті культурно-історичної епохи, певного художньо-естетичного періоду, усвідомлювати аналізоване явище в контексті розвитку світового літературного процесу;

• навички естетичного сприйняття та конкретно-практичного аналізу художніх творів й критичного засвоєння літературознавчих джерел;

• здатність логічно, послідовно й грамотно викласти матеріал.

Бакалаврська і магістерська роботи є одним із завершальних етапів навчальної та науково-дослідницької роботи. Спільними у цих видах робіт є логічна структура, методика написання, частково – цільові настанови; відмінними – складність теми, проблеми, завдань дослідження, обсяг літературного матеріалу і кінцевий результат. Написання курсових робіт не передбачає обов'язкового публічного захисту. Фінальним етапом роботи над бакалаврськими і магістерськими дослідженнями є їх обов'язковий публічний передзахист і захист.

Магістерське дослідження – більш складний і трудомісткий вид роботи, тому рекомендується розпочати працювати над ним під час навчання у бакалавраті. Матеріал курсової може стати одним із підрозділів або розділів бакалаврської, а згодом і магістерської роботи, так само як матеріали бакалаврської роботи можуть стати базою для магістерської. Усвідомлений і своєчасний вибір теми дослідження дає змогу студентові писати роботу не поспіхом, а глибоко замислюючись над поставленими проблемами, вивчити максимальну кількість джерел, відчути "смак" до дослідницької роботи та продемонструвати найкращий результат.

Обсяг курсової роботи складає приблизно 25 сторінок; **бакалаврської** – 50-60 сторінок; **магістерської** – 80-90 сторінок тексту.

2. ОСНОВНІ ЕТАПИ РОБОТИ НАД ДОСЛІДЖЕННЯМ

У роботі над дослідженням необхідно враховувати таку **послідовність:**

1) вибір наукової проблеми і теми та узгодження її з науковим керівником;
2) складання попереднього плану і календарного графіку виконання роботи;
3) добір і студіювання літературознавчої наукової і критичної літератури для виявлення сучасного стану вивчення питання;
4) опрацьовування та узагальнення матеріалів;
5) виклад результату у формі наукової роботи;
6) апробація результатів дослідження на наукових конференціях, семінарах та в публікаціях;
7) передача бакалаврських і магістерських робіт на антиплагіатну перевірку;
8) підготовка доповіді і презентації для передзахисту і захисту;
9) публічний захист кваліфікаційної роботи.

Вибір проблеми і теми дослідження

Вибір студентом проблеми і теми дослідження – важливий початковий етап роботи. При виборі варто враховувати сучасний стан літературознавчої розробки проблеми та власну зацікавленість тією чи іншою науковою темою.

Дослідникам-початківцям, звичайно, доцільно обирати проблему і тему, пов’язані з вивченням конкретних питань.

Обрані проблеми і теми кваліфікаційних робіт мають бути актуальними та містити наукову новизну, яка полягає в оригінальності обраного ракурсу дослідження, самостійності і глибині вирішення наукових завдань, що передбачені метою дослідження.

Бакалаврська та магістерська роботи повинні продемонструвати наукову підготовку студента протягом років навчання у закладах вищої освіти та стати закономірним підсумком оволодіння ним основними фаховими знаннями, уміннями, навичками, набутими компетентностями.

Орієнтовний перелік наукових проблем дослідження для формулювання теми роботи див. в *Додатку 2.*

Після вибору проблеми і теми наукового дослідження вони обов'язково узгоджуються з науковим керівником з подальшим затвердженням на засіданні кафедри, що відбувається наприкінці вересня навчального року. Теми бакалаврських і магістерських робіт затверджуються Вченою радою факультету іноземної філології і змінам не підлягають.

Добір наукової літератури і дослідження художнього матеріалу

Важливим підготовчим етапом є добір і вивчення наукової літератури та аналіз художніх текстів.

Студент вивчає наукові і критичні джерела з обраної проблеми дослідження. Щоб знайти такі джерела, необхідно звернутися до бібліотечних пошукових систем, бібліографічних довідників, словників тощо.

Доцільно почати пошук літератури з перегляду бібліотечних каталогів. У систематичних предметних каталогах бібліографічні картки розміщено в алфавітному порядку. Слід переглянути також наукові і науково-методичні журнали. Вагомим для якості кваліфікаційної роботи є знайомство з дисертаційними дослідженням і монографіями з обраної проблеми останніх десятиріч. Список використаної літератури має включати українські та зарубіжні джерела, причому обсяг джерел іноземними мовами становить не менше 20% від загального обсягу бібліографічних джерел.

Доступ до мережі Інтернет і електронних каталогів наукових бібліотек (див. *Додаток З*) розширює пошук науково-критичних джерел, дає можливість познайомитися з роботами зарубіжних дослідників, що є необхідною умовою для написання бакалаврської і магістерської робіт задля розуміння обраної наукової проблеми в контексті сучасних літературознавчих студій.

Знайшовши необхідну наукову літературу, варто порадитися з керівником щодо джерел, які необхідно уважно вивчити і законспектувати в першу чергу, оскільки вони мають вагоме теоретико-методологічне значення. Обрані джерела потрібно уважно прочитати, зробити анотації і законспектувати, одночасно в окремому файлі формуючи список використаних джерел з повним бібліографічним

описом згідно з діючими вимогами (див. докладніше вимоги до бібліографічного опису джерел *у Додатках 4, 5).*

У процесі вивчення матеріалів народжується робоча гіпотеза, яку потрібно перевірити у ході дослідження та яка сприяє формулюванню концепції роботи.

Робота з науковою літературою вимагає виписування цитат з обов'язковою фіксацією сторінок і покликань (див. правила оформлення покликань на с. 22).

Студент повинен старанно опрацювати художні тексти, які досліджуватимуться у роботі. Для цього необхідно: визначити проблеми, основні сюжетні лінії, мотиви, характеристики і структури образів, занотувати власні міркування з приводу прочитаного, виписати значущі та показові цитати **з обов'язковим зазначенням покликань і цитованої сторінки** (чи тому і сторінки). Це полегшить у подальшому оформлення цитат в остаточному варіанті роботи.

Складання плану-проспекту роботи

Після затвердження теми наукового дослідження необхідно скласти попередній план роботи з вказівкою терміну виконання її основних етапів. План роботи і календарний графік виконання її конкретних етапів обов'язково узгоджується з науковим керівником і може уточнюватися і коригуватися у процесі проведення дослідження. Дотримання плану роботи є запорукою її вчасного написання, продуктивного розподілу часу. Див. орієнтовний зразок плану і календарного графіку виконання основних етапів роботи у *Додатках 8, 9.*

Після складання орієнтовного плану і графіку виконання етапів роботи доцільно скласти розгорнутий план-проспект дослідження, від якого значною мірою залежать успішність і результати його виконання. Звичайно, у процесі написання можливі зміни, перестановки підрозділів і пунктів, але без варіанту плану-проспекту робота над дослідженням матиме хаотичний характер. Слід пам'ятати, що у плані-конспекті мають бути чітко відображені зміст, структура і концепція дослідження.

На кожному етапі написання роботи необхідно враховувати поради і зауваження наукового керівника. Слід розуміти, що у функції наукового керівника не входить співавторство, редагування і коректура роботи. Науковий керівник консультує студентів з проблемних теоретико-аналітичних питань, висловлює зауваження і

побажання стосовно змісту і структури роботи, які обов'язково мають бути враховані студентами, дає поради з усіх питань публікації тез та участі в студентських науково-практичних конференціях, а також щодо підготовки роботи до передзахисту і захисту, контролює процес написання роботи і дотримання графіку виконання певних її етапів. Науковий керівник готує письмовий відгук, в якому подає характеристику роботи, вказує її позитивні риси і висловлює зауваження, виставляє її мотивовану оцінку. Варто пам'ятати про необхідність передавати написані розділи роботи для перевірки науковому керівникові в зазначені у календарному графіку терміни та усвідомлювати, що саме автор наукового дослідження цілком відповідає за вчасне та якісне його виконання.

3. ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ ТА СТРУКТУРИ КУРСОВИХ І КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

Наукова робота повинна містити такі структурні елементи:

Титульний аркуш;

Зміст;

Перелік умовних позначень (за необхідності);

Основна частина (складається з розділів і підрозділів, за необхідністю – пунктів; у кваліфікаційних роботах обов'язковими є Висновки до кожного розділу);

Висновки (загальні);

Список використаних джерел;

Додатки (за необхідності).

Кожен з цих елементів, а також кожний розділ мають починатися з нової сторінки.

Титульний аркуш

Титульний аркуш містить основні відомості про тему роботи, автора, наукового керівника, структурний підрозділ і кафедру, де виконувалося дослідження тощо *(див. Додаток 10).* Титульний аркуш наукової роботи не нумерується.

ЗМІСТ

Подається після титульної сторінки. Він містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів і підрозділів, зокрема, Вступу, розділів і підрозділів основної частини, Висновків до кожного розділу, загальних Висновків, Списку використаної літератури та ін. *(див. Додаток 11).*

ВСТУП і його складові

У ньому розкривається сутність і стан вивчення наукової проблеми. Шляхом стислого, систематизованого узагальнення і критичного розгляду аспектів розв'язання цієї проблеми у сучасній науці обґрунтовується **актуальність дослідження.**

Формулюються **мета і завдання**, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети.

Визначаються: **предмет, об'єкт, матеріал дослідження; теоретико-методологічна база дослідження; методи дослідження.**

Фіксується **наукова новизна** одержаних результатів (для магістерських робіт).

Подається **апробація дослідження** і стислий опис **структури роботи**.

У Вступі **(4-6 стор.) необхідно висвітлити інформаційні блоки у вказаній послідовності:**

Актуальність теми дослідження

Стан наукового вивчення проблеми є одним із критеріїв визначення актуальності обраної теми. По-перше, треба з'ясувати, що вже зроблено з обраної проблеми у сучасній науці, які аспекти вивчено та в яких працях науковців її висвітлено.

По-друге, слід зазначити ці аспекти наукової проблеми, які потребують подальшого розгляду, оскільки були намічені, але не розкриті чи мають бути переосмислені та поглиблені. Актуальність обґрунтовується поданим **аналітичним і систематизованим оглядом науково-критичної літератури**.

Орієнтовна схема-зразок:

Вчені (ініціали і прізвища) досліджували (називаємо аспект проблеми, наприклад, жанрову природу творів письменника) [покликання на Список використаних джерел через кому з крапкою].

(Такі-то ініціали і прізвища) аналізували (називаємо інший аспект проблеми, наприклад, систему образів у творчості…) [Анненкова 2001; Пахарєва 1999].

(Такі-то ініціали і прізвища) розглядали (називаємо інший аспект проблеми, наприклад, поетику творів…) [Бахтин 1991; Корниенко 2007] та ін.

Можна робити огляд науково-критичної літератури більш детально, називаючи конкретні роботи вчених:

М. М. Бахтін у роботі "Проблеми поетики Достоєвського" [Бахтин 1991] *розглядає…..*

Дослідниця Т. Б. Лебедєва у статті "…." [Лебедева 1991] *аналізує символіку кольору в романі Ф. Достоєвського "Злочин і кара"*.

Роботи (ініціали та прізвища науковців разом із назвами досліджень) присвячені….. [посилання на Список використаних джерел через крапку з комою].

Зверніть увагу, що у Вступі та основній частині роботи подавати імена і прізвища науковців слід у такий спосіб: спочатку ініціал або ініціали, потім прізвище (М. Бахтін, М. М. Бахтін; Ю. Лотман, Ю. М. Лотман). Якщо йдеться про західних дослідників, то слід спочатку давати ініціали і прізвище кирилицею, а в дужках продублювати англійською або іншою іноземною мовою. Наприклад, А. С. Байєтт (A. S. Byatt), Г. Бгабга (H. Bhabha), С. Дж. Браун-Джексон (S. J. Braun-Jacksons).

Після системного огляду стану розробки наукової проблеми в сучасному літературознавстві аргументується актуальність дослідження.

Зразки (за вибором):

Не дивлячись на значну кількість наукових робіт, присвячених творчості (називаємо автора), саме проблема (називаємо проблему) висвітлена, на наш погляд, недостатньо, що і зумовлює актуальність даного дослідження.

Актуальність нашого дослідження зумовлена недостатністю висвітлення проблеми (називаємо проблему дослідження) у сучасній науковій рефлексії.

Актуальність нашого дослідження зумовлена браком (або незначною кількістю) наукових робіт, присвячених вивченню проблеми (називаємо)…

Творчість (або твір) письменника (називаємо) вивчена достатньо широко. Проте обрана в даному дослідженні проблема не стала об'єктом цілісного та спеціального аналізу вчених, що й обумовлює її актуальність.

Обрана тема дослідження є багатогранною, невичерпною, проблема потребує подальшого поглиблення, усвідомлення і вивчення, що і зумовлює актуальність даної роботи.

Обрана наукова проблема дослідження потребує сучасного переосмислення, що і обумовлює актуальність даної роботи.

Мета і завдання дослідження

Метою роботи є *виявлення / вивчення специфіки…* (далі перефразована тема роботи), *з'ясування особливостей…* (далі перефразована тема роботи).

Ця мета буде розв'язуватися (або) може бути досягнутою за допомогою вирішення таких **завдань** (*нижче вказані ключові слова, які можна вживати у формулюванні завдань – аспектів вивчення проблеми у роботі; як правило, аспекти висвітлені у назвах підрозділів):*

– представити і узагальнити стан вивчення (назва проблеми) у сучасній науковій рефлексії;

– систематизувати…;

– вивчити….;

– проаналізувати….;

– простежити….;

– розглянути….;

– дослідити…;

– виявити...;

– уточнити...;

– запропонувати…;

– підсумувати власні результати дослідження і намітити перспективи їх подальшого наукового вивчення.

Об'єкт, предмет і матеріал дослідження

Об'єктом дослідження є узагальнене формулювання обраної проблеми в літературознавчому вимірі. **Предметом дослідження є** формулювання конкретної наукової проблеми. **Матеріалом дослідження** є твори конкретного автора або авторів.

Приклад 1:

Тема роботи: "Спокута" І. Мак'юєна як історіографічний роман.

Об'єкт дослідження: жанр історіографічного роману в літературі.

Предмет дослідження: історіографічній роман у сучасній британській прозі.

Матеріал дослідження: роман І. Мак'юєна "Спокута".

Приклад 2:

Тема роботи: "Міф про "вічне повернення" та його інтерпретація в романі М. Кундери "Нестерпна легкість буття".

Об'єкт дослідження: міфопоетика в літературі.

Предмет дослідження: авторська інтерпретація міфу про "вічне повернення".

Матеріал дослідження: роман М. Кундери "Нестерпна легкість буття".

Теоретико-методологічна база дослідження

У межах одного абзацу вказуються найбільш авторитетні та ґрунтовні наукові роботи видатних вчених (корифеїв), які внесли значний вклад у вирішення зазначеної проблеми, тобто їх розробки й роботи мають вагоме теоретико-методологічне значення.

Зразок:

Теоретико-методологічну основу дослідження становлять праці українських та зарубіжних учених, зокрема: вчення про рецепцію та її форми, загальні проблеми рецептивної естетики М. Бахтіна, Р. Інгардена, П. Рікера, Г. Яусса; праці з питань семіотики та структуралізму Р. Барта, Ю. Лотмана, У. Еко; порівняльного літературознавства О. Веселовського, Д. Наливайка, А. Нямцу, В. Антофійчука, М. Ільницького, В. Будного а також наукові теорії

К. Леві-Строса, О. Волкова, Г.-Г. Гадамера, Г. Ріккерта, В. Халізєва, Б. Гаспарова, Б. Путилова, П. Сакуліна.

Методи дослідження

Наукові методи – це сукупність методів, за допомогою яких здійснюється дослідження. Як правило, у роботах застосовується комплексний підхід, який базується на поєднанні загальнонаукових методів – *аналіз, синтез, узагальнення* – та спеціальних методів. До власно літературознавчих методів відносяться такі: *історико-літературний, історико-культурний, історико-функціональний, структурно-типологічний, порівняльно-типологічний, рецептивно-інтерпретаційний, герменевтичний, феноменологічний та інші методи, а також використовується поетологічний, міфопоетичний, інтертекстуальний, гендерний аналіз тощо*). Потрібно обрати методи і дуже стисло аргументувати використання того чи іншого методу при вирішенні конкретних завдань дослідження.

Зразок:

Методи дослідження. Теоретичною та методологічною основою дослідження є провідні праці вітчизняних і зарубіжних учених з теорії та історії світової літератури. В основу покладено здобутки рецептивної методики вивчення художнього твору, цілісного, а також мотивного аналізу. За допомогою методу рецептивної естетики обґрунтовано множинність інтерпретацій і різноаспектне трактування сюжетно-образного матеріалу. При окресленні феномену постколоніального роману, виділенні його особливостей та зв'язків мультикультуралізму та постколоніальних студій було застосовано історико-типологічний метод. При аналізі історичних витоків сюжетних ліній роману та відображення реалій доби в романі було використано історико-літературний метод. Для виділення основних ознак образу іммігранта, конфлікту батьків та дітей було застосовано психоаналітичний метод.

Новизна дослідження

Формулювання новизни дослідження є обов'язковим для магістерських робіт. Вона полягає в тому, наскільки новими є розглянуті питання, аспекти і ракурси вивчення обраної проблеми.

Зразок:

Наукова новизна одержаних результатів визначається тим, що у роботі здійснено спробу комплексно дослідити особливості…; виокремлено і систематизовано… ; поглиблено уявлення про…

Апробація результатів дослідження

Апробація для бакалаврських і магістерських робіт є обов'язковою. Наводяться відомості щодо участі автора в конференціях, наукових семінарах та публікації (тези, статті) з проблеми дослідження.

Зразок:

Апробація результатів дослідження. Матеріали та результати дослідження апробовані у доповідях на Міжнародній студентській науковій конференції "Світова література: перспективні аспекти дослідження" (НПУ ім. М. П. Драгоманова, 15.11.2019), II Всеукраїнській студентській заочній науковій конференції "Функціонування мовних одиниць у художньому та масмедійному дискурсах: до 185-річчя НПУ ім. М. П. Драгоманова" (НПУ ім. М. П. Драгоманова, 02.04.2020), Загальноуніверситетській студентській заочній науковій конференції "Освіта і наука-2020" та тезах, опублікованих за темою доповіді в збірнику (дати назву збірника).

Структура роботи

Подається стисло.

Зразок:

Структура роботи. Робота складається із Вступу, 3 розділів, Висновків до кожного розділу, загальних Висновків і Списку використаних джерел, який налічує 96 позицій. Загальний обсяг роботи – 63 сторінки.

Або:

Структура роботи. Логіка дослідження зумовила таку його структуру: Вступ, 3 розділи, Висновки (до кожного розділу і загальні), Список використаних джерел, що налічує 121 позицію. Загальний обсяг роботи – 65 сторінок.

Основна частина

Основна частина складається з логічно пов'язаних між собою двох розділів для курсової роботи, трьох-чотирьох розділів для кваліфікаційних робіт. У свою чергу розділи поділяються на підрозділи, в яких і вирішуються конкретні завдання дослідження.

Кожний розділ починається з нової сторінки, підрозділів це правило не стосується.

Зміст роботи має відповідати її темі, меті й конкретним завданням, що визначені у Вступі. Не можна підміняти аналіз творчості й творів письменника викладом загальновідомих фактів його біографії. Водночас виправданим є включення біографічних даних маловідомих або сучасних авторів, а також тих біографічних відомостей, які є результатом власного пошуку в архівах чи безпосередньо пов'язані з матеріалом дослідження (наприклад, при аналізі автобіографічних творів, мемуарів тощо).

Зміст роботи має бути об'єктивним, аргументованим, логічним, доказовим і послідовним. У курсових і кваліфікаційних роботах співвідношення між теоретико-методологічним розділом (першим розділом) і практичними розділами має бути таким, щоб дослідницько-практична частина була більшою.

РОЗДІЛ 1

У першому – *теоретичному* – розділі здійснюється аналіз основних наукових підходів до розгляду обраної проблеми, окреслюється зміст найважливіших наукових понять, визначається структура досліджуваних явищ.

На основі опису, систематизації та узагальнення цих теоретичних даних автором кваліфікаційної роботи подається чітке визначення базових теоретичних понять, явищ і процесів із покликаннями на авторитетні наукові праці, які мають теоретико-методологічний характер і на які дослідник спирається у своїй роботі, або пропонується авторське аргументоване визначення базових понять.

Перший розділ має системно-оглядовий і узагальнюючий характер і складається з підрозділів, у яких визначаються:

– стан вивчення досліджуваної проблеми у сучасному науковому дискурсі;

– теоретичні засади дослідження тощо.

Теоретичний розділ не може перевищувати 1/3 обсягу основної частини роботи.

РОЗДІЛИ 2, 3…

Другий та подальші розділи кваліфікаційної роботи ***є аналітичними*** і присвячуються безпосередньо розгляду досліджуваних явищ (зазначених у предметі та об'єкті, завданнях дослідження) на підставі ***аналізу*** обраного матеріалу (конкретного художнього твору/творів).

У підрозділах розглядаються конкретні способи і аспекти розв'язання досліджуваної наукової проблеми і завдань роботи.

Висновки в кінці розділів

В кінці кожного розділу кваліфікаційних робіт (для курсових необов'язково) формулюються висновки із стислим викладенням наведених у розділі наукових результатів, що дає змогу вивільнити загальні висновки від другорядних подробиць.

Висновки повинні бути лаконічними, логічними та послідовними, такими, що підсумовують та узагальнюють проаналізований у кожному розділі матеріал.

ВИСНОВКИ (загальні)

Висновки до всієї роботи мають розкривати суть основних етапів і вирішення мети і завдань дослідження; у системному викладі узагальнювати теоретичні положення, отримані результати дослідження, аналізу, спостережень, фактів тощо. Висновки мають бути змістовними і концептуальними, сформульованими чітко та ясно. Висновки повинні відбивати результати дослідження, зазначені у Вступі роботи.

Загальні висновки не повинні повторювати висновки до кожного розділу та містити цитати. При формулюванні висновків до кожного розділу і загальних висновків не можна дослівно повторювати речення з основного тексту роботи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

При формуванні Списку використаних джерел перш за все потрібно орієнтуватися на авторитетні академічні видання, бажано уникати неперевірені Інтернет-джерела, в яких не вказано авторів (наприклад, Wikipedia). Кількість використаних джерел для курсової роботи – не менше 25-30, бакалаврської роботи – не менше 40-50, для магістерської – не менше 70-80.

До Списку використаних джерел обов'язково мають входити:

• роботи вітчизняних науковців;
• праці зарубіжних науковців;
• наукові джерела за останні 5 років;
• наукові джерела іноземними мовами.

Роботи у **Списку використаних джерел** подаються в алфавітному порядку за прізвищами авторів; якщо збірка без автора – за першою літерою назви видання. *За алфавітним принципом спочатку наводяться позиції кирилицею, потім, продовжуючи нумерацію, джерела іноземними мовами.* Якщо використовується матеріал з електронного ресурсу, то спочатку обов'язково вказуються автор і назва статті, а потім подається покликання на режим доступу і дату останнього звернення.

Опис джерел оформлюється або за стандартом ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 (*Додаток 4*), або за стандартом ДСТУ 8302:2015 (*Додаток 5*).

Не дозволяється в одній науковій роботі в Списку використаних джерел змішувати два варіанти оформлення (потрібно обрати тільки 1 або тільки 2-й). Див. зразок оформлення Списку використаних джерел у *Додатках 6, 7.*

Додатки

Додатки (за необхідності) подаються після Списку використаних джерел, сторінки з додатками підлягають суцільний нумерації. Додатки містять допоміжні або додаткові матеріали, необхідні для кращого розуміння та унаочнення результатів дослідження (наприклад, порівняльні таблиці, схеми, ілюстрації з вказівкою на автора і назву). Кожен додаток має розміщуватися на окремій сторінці і мати заголовок. Додатки нумеруються та позначаються словом "додаток". Наприклад: *Додаток 1. Порівняльна характеристика жіночих образів у романі Ф. Стендаля "Червоне і чорне".*

4. ОСНОВНІ ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ РОБОТИ

Загальні вимоги

Роботу друкують на білому папері формату А4 з однієї сторони через **1,5 (півтора**) міжрядкові інтервали. **Шрифт – Times New Roman 14**. Шрифт друку повинен бути чітким, чорного кольору. Щільність тексту повинна бути однаковою, вирівняною за шириною сторінки.

Береги сторінок: лівий – не менше 30 мм, правий – 15 мм (або не менше 10 мм), верхній – не менше 20 мм, нижній – не менше 20 мм.

Текст набирається без переносів, поділяється на абзаци, кожен з яких містить самостійну думку. Абзац починається з нового рядка з великої літери з відступом 1,25-1,27 см.

У тексті потрібно розрізняти тире (–) і дефіс (-). Не допускається заміна дефіса знаком тире і навпаки.

Слід уникати зайвих пробілів, за потреби використовувати нерозривний пробіл (одночасне натискання клавіш Ctrl+Shift+пробіл дозволяє не відривати знак від змістового цілого, наприклад, не переносити на іншу сторінку і не розривати літеру ініціалу від прізвища тощо).

Заголовки структурних частин ЗМІСТ, ВСТУП, РОЗДІЛ 1 (з назвою), ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1, РОЗДІЛ 2 (з назвою), ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ друкують великими літерами симетрично до тексту жирним шрифтом. *Крапка після назви розділу та підрозділу не ставиться.* Кожну структурну частину ЗМІСТ, ВСТУП, РОЗДІЛ 1, РОЗДІЛ 2, РОЗДІЛ 3 (але не підрозділи), ВИСНОВКИ (загальні), СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ (кожний Додаток) слід починати з нової сторінки. Рекомендовано вручну виставити функцію “Розрив сторінки”, щоб уникнути небажаного зміщення надрукованого тексту.

Курсову і бакалаврську роботи подають у вигляді роздрукованого тексту в м’якій обкладинці, а магістерські роботи – у твердій палітурці.

Нумерація

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів подають арабськими цифрами без знаку №. Номери сторінок проставляють у правому верхньому куті без крапки в кінці.

Першою сторінкою є титульний лист, який включають до загальної нумерації, проте номер сторінки не ставиться. Номери сторінок проставляються з другої сторінки (ЗМІСТ).

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. У кінці номера підрозділу повинна стоять крапка, наприклад: 2.3. (третій підрозділ другого розділу). Назви підрозділів друкують жирним шрифтом маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу в підбір до тексту.

Правила оформлення цитат і покликань

При написанні роботи студент повинен давати покликання на джерела, матеріали, ідеї, концепції науковців, на яких спирається автор та які наводяться в роботи. Посилатися бажано на видання останніх років (за наявності).

У роботі цитати з наукових джерел подаються мовою оригіналу за умови відсутності опублікованого професійного перекладу державною мовою. У випадку відсутності виданого перекладу подається цитата у власному перекладі державною мовою з обов'язковим зазначенням у дужках цитати іноземною мовою, окрім російськомовних джерел.

Всі цитати обов'язково беруться у лапки, в квадратних дужках подається скорочене покликання на джерело із вказівкою прізвища, року видання, сторінки. Наприклад: [Корнієнко 2007: 45] або [Анненкова 2016, с. 52]. У тексті роботи покликання на джерела ***можна*** зазначати порядковим номером за Списком використаних джерел у квадратних дужках, де перша цифра – порядковий номер джерела за Списком, друга цифра – сторінка. Наприклад: [23, 144] або [23, с. 144]. Слід бути дуже уважним, щоб зазначена цифра **неодмінно** відповідала позиції у Списку використаних джерел. Оскільки в процесі роботи над дослідженням Список використаних джерел постійно поповнюється, є

сенс послуговуватися скороченим покликанням у квадратних дужках, що містить вказівку на прізвище, рік видання і сторінку.

Обсяг цитат **не може бути великим.** За необхідності цитати скорочуються так, щоб вони не спотворювали думки автора. “…….<…>……..” [Корнієнко 2007: 45]. Якщо студент, наводячи цитату, виділяє в ній деякі слова для того, щоб посилити їх значення, то він має у круглих дужках вказати на це у такий спосіб: *(виділено нами. – Б.П.) або (курсив наш. – Б.П.)*.

Після анотованого переказу наукових робіт (вже без лапок) також обов’язковою вимогою є оформлення покликань на джерела. Наприклад: [Корнієнко 2007: 5-25] або [Анненкова 2016, с. 60-75].

У курсових **роботах цитати з художніх творів** слід подавати в українському професійному перекладі. У Списку використаних джерел обов’язково вказується ім’я та прізвище перекладача. У бакалаврських роботах цитати з художніх творів подаються в українському професійному перекладі або мовою оригіналу. У магістерських дослідженнях бажано орієнтуватися на художні тексти мовою оригіналу.

За відсутності професійного перекладу державною мовою автор кваліфікаційної роботи може зробити власний підрядковий переклад із зазначенням у круглих дужках авторства. Наприклад: *“…” (переклад наш. – О.П.).* Останні літери – ініціали імені і прізвища студента – автора перекладу.

Покликання у тексті кваліфікаційної роботи на наукові та художні джерела мають обов’язково відображатися у Списку використаних джерел і відповідати йому.

У тексті роботи припустимо робити **виноски.** Вони робляться під рискою внизу сторінки, нумеруються і використовуються для того, щоб зробити важливе уточнення, пояснення чи коментар, яким основний текст не варто перевантажувати. Виноски також доречні для уточнення про відсутність професійного перекладу художнього тексту державною мовою, їх роблять після першого цитування фрагменту художнього тексту.

Наприклад:

---

1 Через відсутність українськомовного перекладу поезій Е. Дікінсон вірші цитуються за виданням: Кружков Г. М. Письмо миру: Эмили Дикинсон / сост. и пред. Г. М. Кружкова // Золотая серия поэзии. – М. : Эксмо, 2013. – 384 с. Тут і далі цитуємо за цим виданням.

Вказане у виносці видання включається до Списку використаних джерел, у тексті роботи дається покликання: [Кружков 2013: 25].

Якщо в роботі цитується лише одне й те саме видання художнього тексту, то після першої цитати робиться покликання і внизу сторінки у виносці вказується, що подальше цитування відбуватиметься за цим виданням із зазначенням у круглих дужках сторінки.

Наприклад:

_____

1 Тут і далі твори Е. Дікінсон цит. за: [Кружков 2013] з вказівкою у круглих дужках сторінки видання.

У подальшому в основному тексті роботи це виглядатиме так: “Mine – by the Sign in the Scarlet prison – / Bolt Bars – cannot conceal!” (528) або (с. 528).

5. КУЛЬТУРА НАУКОВОЇ РОБОТИ

Академічна доброчесність

Плагіат є неприпустимим у наукових дослідженнях (див. “Положення про академічну доброчесність в Національному педагогічному університеті ім. М. П. Драгоманова” у *Додатку 1*).

У науковому дослідженні є неприйнятним перекручення фактів, а також подання автором роботи думок інших дослідників без відповідного покликання на джерело, що може бути кваліфіковано як привласнення чужої праці (плагіат).

Плагіат, а також спотворення фактів, цитат, сторінок, назв, прізвищ тощо свідчать, насамперед, про академічну недоброчесність автора, наукову несумлінність, його фахову некомпетентність.

Виявлення плагіату – підстава для недопущення до передзахисту, захисту і Підсумкової державної атестації. Докладніше про порядок подання робіт на антиплагіатну перевірку див. *Додатки 12, 13.*

За умови успішного проходження антиплагіатної перевірки, студент допускається до процедури передзахисту, яка відбувається на засіданні випускаючої кафедри, затверджується рішенням кафедри про

допуск до захисту, оформлюється протоколом, витяг з якого передається до деканату. Роздруковану першу сторінку результатів перевірки на відсутність плагіату студент подає разом із переплетеним текстом роботи на захист. У роботу вкладається також оформлена і підписана Комісією з академічної етики факультету іноземної філології довідка щодо допуску здобувача до захисту.

У випадку виявлення плагіату і незгоди з рішенням Комісії з наукової етики факультету щодо виявлення факту академічного плагіату в роботі автор має право у триденний термін подати письмову апеляційну заяву на ім'я декана факультету. Для розгляду апеляційних заяв студентів наказом ректора за поданням декану факультету створюється апеляційна комісія з представників професорсько-викладацького складу факультету. Потім проводиться за участі студента засідання апеляційної комісії, що складається з викладачів кафедри, на якій писалася робота, Голови або представника Комісії з академічної етики, представника студентського парламенту факультету. За результатами засідання Комісії формуються висновки і протокол, котрий підписується Головою, всіма членами апеляційної комісії та студентом.

Мова і стиль викладу

Курсова та кваліфікаційні роботи із зарубіжної літератури виконуються державною мовою. При написанні дослідження слід дотримуватися наукового стилю.

Важливим етапом підготовки студента до наукової роботи є оволодіння ним науковою термінологією, зокрема літературознавчою. Бажано подавати визначення основних літературознавчих термінів і понять, що використовуються у дослідженні, з покликаннями на авторитетні наукові джерела.

У Вступі, Висновках, основній частині із поваги до авторитету дослідників, письменників, діячів та ін. ініціали ставляться перед прізвищем. У Списку використаних джерел – спочатку прізвище (зручний пошук за алфавітним принципом), потім ініціали.

Культура наукової праці передбачає коректне поводження з фактами, цитатами, покликаннями на використані джерела. Для уведення цитат у текст наукової роботи і висловлення власної позиції можна використовувати спеціальні мовні конструкції (див. *Додаток 14*).

Висловлювання власної позиції стосовно дискусійних у науці питань є необхідною складовою дослідження, при цьому власна думка

має бути чітко аргументованою, виваженою і коректною. Слід послуговуватися безособовими формами. Наприклад:

На думку автора бакалаврської роботи, ...;

Вважаємо, що…;

Як вбачається…

Ознакою професійної підготовленості фахівця є також вільне володіння сучасною літературною мовою, рідним словом, на що слід звертати серйозну увагу під час написання роботи і підготовки доповіді для захисту. Для покращення мови наукової роботи та увиразнення зв'язку між окремими її частинами, як і частинами доповіді, слід використовувати слова, які слугують загальноприйнятими засобами текстового зв'язку в науковій праці (див. *Додаток 15*).

6. ПРОЦЕДУРА ПЕРЕДЗАХИСТІВ І ПІДГОТОВКА ДО ЗАХИСТУ НАУКОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота проходить процедуру захисту.

Бакалаврська і магістерська роботи проходять три етапи передзахисту на засіданнях випускаючої кафедри:

– на першому передзахисті (в кінці першого семестру навчального року) розглядаються результати роботи з Вступу і теоретичної частини дослідження (Вступ, Розділ 1);

– на другому передзахисті (у другому семестрі навчального року) розглядаються результати аналітичної частини дослідження (Розділи 2, 3);

– на фінальному передзахисті заслуховуються результати всього наукового дослідження, антиплагіатної перевірки, і випускаюча кафедра приймає рішення стосовно допуску або не допуску представленої кваліфікаційної роботи до захисту здобувача на Підсумковій державній атестації.

Підставою для недопущення студента до передзахисту і захисту роботи є одна або декілька таких причин:

– втрата зв'язку з науковим керівником і вчасне неподання готового тексту роботи науковому керівнику для перевірки;

– невиконання студентом вимог до курсових або кваліфікаційних робіт;

– низька змістовно-смислова якість дослідження;

– відсутність необхідних структурних компонентів наукової роботи;

– недотримання правил оформлення;

– для бакалаврських і магістерських робіт – непроходження антиплагіатної перевірки у визначені Комісією з академічної етики факультету терміни;

– за результатами перевірки – наявність академічної недоброчесності (плагіату).

Допуск або недопуск до фінального передзахисту і захисту кваліфікаційної роботи оформлюється протоколом засідання випускаючої кафедри, витяг з якого передається до деканату.

У разі успішного проходження антиплагіатної перевірки студент допускається до фінального передзахисту на засіданні кафедри. До нього автор кваліфікаційної роботи готує доповідь, розраховану на 7-10 хвилин виступу (приблизно **3,5-4 сторінки друкованого тексту**) і презентацію, яка має унаочнити досягнуті результати (приблизно **15-17 слайдів**). Текст доповіді і зміст презентації необхідно заздалегідь узгодити з науковим керівником.

У стислій формі в доповіді та на слайдах презентації потрібно відобразити актуальність, мету, завдання, об’єкт, предмет, матеріал, теоретико-методологічну базу, методи дослідження, наукову новизну, апробацію результатів, структуру роботи, основний зміст розділів і підрозділів та висновки.

Для створення презентацій доцільно використовувати сучасні програми, зокрема: Microsoft Power Point, Canva, Libre Office Impress, Prezi, Google Slides та інші. Шрифт у слайдах презентації має бути читабельним, чітким. На одному слайді слід розміщувати одну тезу або думку. Недоречно в одному слайді відображати весь зміст одного з підрозділів або весь Вступ та перевантажувати слайд великою кількістю ілюстративних і нефункціональних картинок, схем, таблиць тощо. Бажано не використовувати в оформленні слайду багато кольорів. Презентація має відповідати послідовності доповіді, бути її виразним і максимально інформативним доповненням.

На фінальному передзахисті студент, окрім оголошення доповіді і показу презентації, відповідає на запитання членів кафедри за результатами проведеного дослідження. Після передзахисту студент доопрацьовує доповідь і презентацію, обов’язково враховуючи побажання і зауваження, висловлені викладачами під час передзахисту, та узгоджує з науковим керівником внесені зміни в остаточний текст доповіді і презентацію.

У разі успішного проходження фінального передзахисту і допуску до захисту робота переплітається. В кінець роботи вставляються три файли для відгуку, рецензії, довідки Комісії з академічної доброчесності

та роздрукованої першої сторінки результатів антиплагіатної перевірки в системі “Unicheck”.

Переплетена робота передається науковому керівнику, який віддає її на рецензію опоненту, потім – після підписання завідувачем кафедри та деканом факультету про допущення до процедури захисту – робота надходить до Державної екзаменаційної комісії.

Науковий керівник ознайомлює студента з відгуком та рецензією, висловленими в них зауваженнями та попереднім оцінюванням роботи. Форми відгуку і рецензії див. у *Додатках 16, 17;* критерії оцінювання роботи див. *у Додатку 18.*

Студенту бажано врахувати зауваження наукового керівника й опонента – автора зовнішньої рецензії та підготувати аргументовані відповіді на них, які будуть заслухані на захисті роботи.

Готуючись до захисту перед Державною екзаменаційною комісією, бажано провести репетицію: прочитати вголос текст доповіді, розставляючи необхідні акценти і фіксуючи час. Особливу увагу студент повинен звернути на мову – її грамотність, виразність, багатство словникового запасу, чітку й вірну вимову, правильно розставлені наголоси.

Автор кваліфікаційної роботи зобов’язаний продумати можливі запитання членів екзаменаційної комісії. Студентові варто бути уважним, щоб відшукати у своїй роботі найбільш “вразливі” місця й зуміти переконливо захистити положення свого дослідження. Для цього потрібно ще раз звернутися до джерел, визначень термінів і понять, відібравши все необхідне для аргументованих відповідей.

Під час захисту в присутності Голови і членів Державної екзаменаційної комісії головне завдання автора наукової роботи – переконати присутніх, що мету і завдання наукового дослідження виконано, його результати становлять науковий інтерес, містять наукову новизну.

Оцінка за захист безпосередньо залежить від того, наскільки переконливими були доповідь та відповіді здобувача на питання присутніх.

Підсумкову оцінку складає середнє арифметичне від попереднього оцінювання керівником (до 100 балів), рецензентом (до 100 балів) і оцінки за захист (від 0 до 100 балів). Підсумкові оцінки і бали обговорюються всіма членами Державної екзаменаційної комісії і оголошуються здобувачам.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дзюблюк О. В. Методологія наукових досліджень і написання дипломних робіт [Текст] : навчально-методичний посібник. – Тернопіль : ТНЕУ, 2010. – 108 с.
2. Єріна А. М., Захотай В. Б., Єрін Д. Л. Методологія наукових досліджень : [навчальний посібник]. – Київ : Центр навчальної літератури, 2004. – 212 с.
3. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. ДСТУ 8302:2015. Видання офіційне. – Київ : ДП "УкрНДНЦ", 2016. – 21 с.
4. Положення "Про академічну доброчесність в Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова". – [Электронний ресурс]. – Режим доступу: https://npu.edu.ua/nauka/antyplahiat
5. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідної діяльності : [підручник] / В. М. Шейко, Н. М. Кушнаренко ; 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Знання – Прес, 2002. – 295 с.
6. Эко У. Как написать дипломную работу. Гуманитарные науки : учебно-методическое пособие / пер. с итал. Е. Костюкович. – М. : Книжный дом "Университет", 2003. – 2-е изд. – 240 с.

ДОДАТКИ

Додаток 1

Витяг з Положення "Про академічну доброчесність у Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова"

Затверджено Вченою радою НПУ імені М. П. Драгоманова
(протокол № 1 від 31.08.2020 р.)

"<…> Дотримання академічної доброчесності є одним з основних принципів діяльності Університету та є складовою системи внутрішнього забезпечення якості освітньо-наукового процесу в Університеті.

2. **Визначення понять та загальні принципи академічної доброчесності.**

2.1. Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

2.2. Дотримання академічної доброчесності **педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками** передбачає:

посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;

контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;

об'єктивне оцінювання результатів навчання.

2.3. Дотримання академічної доброчесності **здобувачами освіти** передбачає:

самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

2.4. Порушенням академічної доброчесності вважається:

академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

різновиди академічного плагіату:

- видання виконаної роботи іншого автора за свою без внесення в неї жодних змін та неналежного оформлення цитування;
- копіювання значної частини чужої роботи в свою без внесення в неї жодних змін та без належного оформлення цитування;
- копіювання значної частини чужої роботи в свою шляхом перекладу чужої роботи з іншої мови без належного оформлення цитування;
- внесення незначних правок у скопійований матеріал (переформулювання речень, зміна порядку слів в них тощо) та без належного оформлення цитувань;
- компіляція – створення значного масиву тексту без поглибленого вивчення проблеми шляхом копіювання тексту із низки джерел без внесення в нього правок, з посиланням на авторів та "маскуванням" шляхом написання перехідних речень між скопійованими частинами тексту;
- парафраза – переказ своїми словами чужих думок, ідей або тексту; сутність парафрази полягає в заміні слів (знаків), фразеологічних оборотів або пропозицій при використанні будь-якої авторської наукової праці (збереженої на електронних або паперових носіях, у тому числі розміщеної у мережі Інтернет).

самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

фабрикація – вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

фальсифікація – свідома зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-

яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

3. Відповідальність за порушення академічної доброчесності

<…>

3.2. За порушення академічної доброчесності **здобувачі освіти** можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);

повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;

відрахування з Університету;

позбавлення академічної стипендії;

позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.

3.3. Види академічної відповідальності (у тому числі додаткові та/або деталізовані) учасників освітнього процесу за конкретні порушення академічної доброчесності визначаються спеціальними законами та/або внутрішніми положеннями Університету, що мають бути затверджені Вченою радою НПУ імені М. П. Драгоманова та погоджені зі Студентським парламентом Університету в частині відповідальності здобувачів освіти.

3.4. Порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності визначається Вченою радою НПУ імені М. П. Драгоманова з урахуванням вимог законів України.

Кожна особа, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності, має такі права:

- ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подавати до них зауваження;
- особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;
- знати про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення її до академічної відповідальності;
- оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності до органу, уповноваженого розглядати апеляції, або до суду.

4. Порядок виявлення та встановлення факту академічного плагіату

4.1. Починаючи з 01 вересня 2020 року перевірці на наявність/відсутність академічного плагіату в обов'язковому порядку підлягають наступні види академічних текстів

4.1.1. Бакалаврські та магістерські роботи здобувачів освіти Університету на етапі допуску до захисту.

<…>

4.2. Процедура встановлення фактів академічного плагіату в бакалаврських та магістерських роботах

На кожному факультеті наказом ректора університету на основі рішення Вченої ради факультету та подання декана факультету створюється комісія з академічної етики факультету, яка формується з числа провідних науково-педагогічних працівників факультету та представників студентських самоврядних організацій факультету <…>

Комісія з академічної етики факультету здійснює свої повноваження на основі принципів незалежності, неупередженості, академічної чесності та прозорості.

Комісія з академічної етики факультету на основі аналізу результатів автоматизованого пошуку текстових запозичень (програмними продуктами організацій, з якими Університет підписав договір про співпрацю на основі рішення Вченої ради Університету) приймає рішення щодо наявності/відсутності академічного плагіату <…> У разі відсутності академічного плагіату в зазначених текстах комісія з академічної етики факультету надає довідку встановленого зразка, яка підписується головою та секретарем комісії з академічної етики факультету, і долучається до магістерської роботи в якості обов'язкового документу <…>. для розгляду на Вченій раді відповідного факультету. Забороняється рекомендація до захисту магістерських робіт/рекомендацій до друку монографій, підручників, навчальних посібників, матеріалів конференцій без висновків комісії з академічної етики факультету.

У випадку встановлення факту академічного плагіату в бакалаврській або магістерській роботі вона не допускається до захисту на засіданні ДЕК, а студент підлягає відрахуванню з Університету за невиконання навчального плану. Студент має право на повторне написання бакалаврської, магістерської роботи та її захист після поновлення у складі студентів Університету.

Відповідальність за академічний плагіат в магістерських роботах здобувачів освіти лежить на авторах цих робіт <…>

4.5. Порядок подання та розгляду апеляцій щодо наявності/відсутності академічного плагіату.

У випадку незгоди з рішенням комісії з наукової етики факультету <…> щодо виявлення факту академічного плагіату в роботах <…> автор має право у триденний термін з моменту встановлення факту наукового плагіату

подати письмову апеляційну заяву на ім'я <…> декана свого факультету (для студентів).

Для розгляду апеляційних заяв студентів наказом ректора за поданням декана факультету створюється апеляційна комісія з числа викладачів факультету у складі: голова комісії, члени комісії, секретар комісії. Загальний склад – не більше 5 осіб. Персональний склад членів апеляційної комісії факультету формується з найдосвідченіших та авторитетних викладачів кафедр факультету відповідного профілю.

<…>

Голова апеляційної комісії проводить засідання у тижневий термін з моменту виходу наказу ректора про створення апеляційної комісії. Про дату та час проведення засідання заявника попереджають <…> щонайменше за два робочі дні. Якщо заявник не з'являється на засідання апеляційної комісії, питання розглядається за його відсутності.

У випадку необхідності отримання додаткової уточнюючої інформації засідання апеляційної комісії може проводитись у кілька етапів з розривом не більше трьох робочих днів.

За результатами засідання апеляційна комісія формує висновки, які підписує голова апеляційної комісії та її члени.

Висновки апеляційної комісії зберігаються протягом п'яти років: стосовно академічного плагіату у бакалаврських, магістерських роботах студентів – у відповідному деканаті;

<…>

5. Профілактичні заходи щодо запобігання академічного плагіату

<…> здобувачі вищої освіти всіх рівнів та форм навчання <…> беруть на себе відповідальність щодо коректної роботи із джерелами інформації; за дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань; за порушення загально прийнятих правил цитування шляхом прийняття правил цитування та наукової етики, представлених у цьому Положенні.

Профілактика плагіату у навчальному процесі здійснюються шляхом:

- формування, видання та розповсюдження методичних матеріалів з уніфікованим визначенням вимог щодо належного оформлення посилань на використані у письмових роботах матеріали;

<…>

- розміщення цього Положення та інших документів щодо запобігання та виявлення плагіату на офіційному сайті університету;

<…> Науковим керівникам і консультантам в обов’язковому порядку ознайомити із цим Положенням молодих науковців; на всіх етапах виконання наукових робіт контролювати та попереджувати факти академічного плагіату.

<…> Профілактика плагіату в наукових публікаціях полягає в інформуванні молодих науковців про правила наукової етики <…>

Перед поданням бакалаврської, магістерської роботи на кафедру студент повинен написати заяву встановленого зразка на ім’я завідувача кафедри, в якій повинно бути зафіксовано факт ознайомлення з даним Положенням та зазначено, що при написанні бакалаврської, магістерської роботи студент дотримувався академічної доброчесності.

<…> З питань консультування та перевірки на наявність академічного плагіату співробітники та підрозділи університету можуть звертатись до відділу інтелектуальної власності” [Положення…2020: 2-11].

Додаток 2

Орієнтовні проблеми наукових досліджень
для вибору тем курсових, бакалаврських, магістерських робіт

Кафедра світової літератури та теорії літератури

Науковий напрям кафедри: "Аксіологія та поетика літератури: проблеми дослідження і викладання"

1. Проблематика і художні особливості …(*твору за вибором студента*).
2. Проблема... (*конкретизувати*) у … (*або у творі, або у творчості, або в контексті літературної доби*).
3. Концепція людини у літературі доби… (*за вибором студента*) на прикладі …(*творів за вибором студента*).
4. Концепція світу в літературі доби…(*за вибором студента*) на прикладі …(*творів за вибором студента*).
5. Сутність конфлікту та засоби його розкриття…(*у творі за вибором студента*).
6. Ціннісний конфлікт… (*у творі за вибором студента*).
7. Система персонажів/дійових осіб у …. (*прозовому чи драматичному творі за вибором студента*).
8. Система образів у ліриці ... (*поета за вибором студента*).
9. Образи… (*за вибором студента творів письменників*): порівняльний аспект.
10. Типологія персонажів… (*у творі або творчості автора за вибором студента*).
11. Специфіка психологізму (*у творі за вибором студента*).
12. Поетика портрету… (*у творі за вибором студента*).
13. Роль пейзажу… (*у творі за вибором студента*).
14. Функції художніх деталей … (*у творі за вибором студента*).
15. Художній час …(*у творі за вибором студента*).
16. Художній простір… (*у творі за вибором студента*).
17. Мотивна структура…/ Система мотивів… (*у творі або творчості письменника за вибором студента*).
18. Символіка… (*у творі за вибором студента*).
19. Композиційні особливості …(*твору за вибором студента*).
20. Жанрові особливості… (*твору за вибором студента*).
21. Рамкові компоненти та їх роль… (*у творі за вибором студента*).
22. Інтертекстуальність… (*у творі або творчості письменника за вибором студента*).
23. Інтермедіальність… (*твору за вибором студента*).

24. Художні засоби втілення // Зображення… (*конкретизувати*) в ... (*літературному творі за вибором студента*) та екранізаціях // кінематографічній інтерпретації.
25. Фольклорні мотиви… (*у творі або творчості письменника за вибором студента*).
26. Легендарно-міфологічні образи і сюжети... (*у творі або творчості письменника за вибором студента*).
27. Античні образи і сюжети… (*у творі або творчості письменника за вибором студента*).
28. Біблійні мотиви, образи і сюжети… (*у творі або творчості письменника за вибором студента*).
29. Східні мотиви… (*у творі або творчості письменника за вибором студента*).
30. Вічні образи, сюжети і мотиви… (*у творі або творчості письменника за вибором студента*).
31. Міфопоетична парадигма… (*твору за вибором студента*).
32. Наративна організація… (*твору за вибором студента*).
33. Специфіка художнього світу… (*у творі або творчості автора за вибором студента*).
34. Стильові особливості… (твору або творчості письменника за вибором студента).
35. Засоби розкриття авторської свідомості… (*у творі за вибором студента*).
36. Образ автора ... (*у творі за вибором студента*).
37. Засоби створення комічного ефекту... (*у творі за вибором студента*).
38. Особливості ліричного суб'єкту в поезії …(*за вибором студента*).
39. Ритмічна організація …(*твору за вибором студента*).
40. Фоніка … (*у творі за вибором студента*).
41. Версифікаційні особливості … (*твору за вибором студента*).
42. Аксіологічні та естетичні пошуки (*автора, у літературі доби… за вибором студента*).
43. Українські мотиви у творчості… (*зарубіжного письменника за вибором студента*).
44. Традиції... (*конкретизувати*) у творчості… (*письменника за вибором студента*).
45. Художнє новаторство творчості… (*письменника за вибором студента*).
46. Еволюція… (*конкретизувати предмет дослідження*) (*у творі або творчості автора за вибором студента*).
47. Ігрова поетика та її прийоми у творі … (*за вибором студента*).
48. Зображувальний ряд (*у творі за вибором студента*).
49. Жанрова своєрідність твору… (*письменника за вибором студента*).
50. Жанр... у творчості… (*письменника за вибором студента) (на матеріалі твору…*).

Додаток 3

Електронні системи пошуку наукових джерел

1. **Електронний каталог Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського.** URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_all/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21CNR=20&Z21ID=
2. **Електронний каталог бібліотеки НПУ ім. М.П. Драгоманова.** URL: **http://lib.npu.edu.ua/**
3. **Мета-пошукова система дисертацій NDLTD (The Networked Digital Library of Theses and Dissertations).** URL: http://www.ndltd.org/resources/find-etds
4. **Пошук джерел в Google Академії.** URL: https://scholar.google.com.ua/
5. **Пошук наукових джерел в OUCI (Open Ukrainian Citation Index).** URL: https://ouci.dntb.gov.ua/
6. **Мега-архів зарубіжних дисертацій іноземними мовами.**
   - NDLTD (The Networked Digital Library of Theses and Dissertations): URL: http://www.ndltd.org/resources/find-etds
   - сайт Бібліотеки Великої Британії. URL: https://ethos.bl.uk/Home.do;jsessionid=3F44D80216631C77B2C14A7A498365E1
   - PQDT Open – база даних компанії ProQuest's UMI Dissertation Publishing. URL: https://www.proquest.com/?defaultdiss=true
   - OATD (Open Access Theses and Dissertations) – дисертації та дипломні роботи науковців дослідницьких інститутів, університетів, коледжів: URL: https://oatd.org/
   - theses.fr – частина проєкту інформаційного забезпечення вищої освіти завдяки підтримці Міністерства освіти Франції. URL: http://www.theses.fr
   - Dialnet – дисертації і статті науковців провідних університетів Іспанії. URL: https://dialnet.unirioja.es/
7. **Научная электронная библиотека** URL: https://www.elibrary.ru/defaultx.asp

Додаток 4

Вимоги до бібліографічного опису джерел (Варіант 1)

ДСТУ ГОСТ 7.1:2006

Характеристика джерела	**Приклад оформлення**
Монографія (один, два або три автора)	Леонова Н. И., Никитина Г. И. Английская литература 1890–1960 гг. – М. : Флинта: Наука, 2000. – 325 с. Тахо-Годи А. А. Греческая мифология. – М.: Искусство, 1989. – 304 с. Biblia a Literatura. – Lublin: Wydawnictwo Towarzystwa naukowego Katolickiego uniwersytetu Lubelskiego. – 1986. – 520 s.
Матеріали конференцій, з'їздів, тези доповідей	Мойсеєнко С. М. Основні підходи та методи дослідження дискурсу // Передовий науково-практичний досвід – 2009 : збірник матеріалів всеукраїнської науково-практичної конференції. – Миколаїв : НУК, 2009. – С. 25-30.
Багатотомні видання	Історія української літератури ХХ століття : у 2-х кн. / за ред. В. Г. Дончика. – К. : Либідь, 1994. – Т. 2. – Кн. 1. – 782 с. Кримський А. Ю. Вибрані сходознавчі праці. В 5-ти т. – Т. 4. Іраністика / НАН України, Ін-т сходознавства ім. А. Ю. Кримського. – К.: Стилос, 2008. – 387 с.
Перекладні видання	Блум Г. Західний канон: книги на тлі епох / Пер. з англ. під заг. ред. Р. Семківа. – К.: Факт, 2007. – 720 с. Ґейман Н. Скандинавська міфологія / пер. з англ. М. Бакалова. – К.: КМ-БУКС, 2018. – 256 с.
Збірники наукових праць	Питання літературознавства: Зб. наук. праць. – Чернівці, 2002. – Вип.14. – 94 с.
Словники	Літературознавчий словник-довідник / Р. Т. Громяк, Ю. І. Ковалів та ін. – К.: ВЦ "Академія", 1997. – 752 с.
Складові частини книги,	Горных А. А., Грицианов А. А. Деконструкция // Постмодернизм. Энциклопедия. – Мн.: Интерпрессервис; Книжный Дом, 2001. – С. 196–198.
збірника,	Овруцька І. Естетика Андре Моруа // Моруа А. Мистецтво і життя : збірник / упоряд., пер. з

Характеристика джерела	**Приклад оформлення**
	фр. І. М. Овруцької. – К. : Мистецтво, 1990. – С. 24-33. Кравцов Н. И. Романтизм в славянских литературах и фольклор // Славянская филология. – М. : Изд-во МГУ, 1973. – Вып. 8. – С. 97-158. Полищук Я. А. Культурное топографирование Киева / Я. А. Полищук // Актуальні проблеми слов'янської філології. Серія: Лінгвістика і літературознавство : міжвуз. зб. наук. ст. – Бердянськ : БДПУ, 2010. – Вип. XXIII, Ч. 4. – С. 144–152.
журналу	Лозинський І. Твори Міцкевича на Україні // Всесвіт. – 1973. – № 12. – С. 208-214.
словника	Контроверза // Літературознавча енциклопедія : у 2-х т. / авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. – Т. 1. А–Л. – К. : ВЦ "Академія", 2007. – С. 520.
Тези доповідей	Вальнюк Б. І. Час і простір у трилогії Б. Лепкого "Мазепа" // Матеріали Всеукр. наук.-теорет. конференції "Поетика художнього тексту". – Київ – Херсон, 1996. – С. 141-143.
Автореферати дисертацій	Самойлов О. В. Автор та герой як суб'єкти поетичного буття : автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.06 / Дон. нац. ун-т. – Донецьк, 2000. – 16 с.
Інтернет-ресурс: опис ресурсу загалом	Федотов Г. П. Три столицы. / [Электронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/History/Fedotov/_3Stol.php (дата останнього звернення 04.03.2020).
опис частини електронного ресурсу у позатекстовому переліку бібліографічних посилань (списку літератури)	Garfield E. More on the ethics of scientific publication: abuses of authorship attribution and citation amnesia undermine the reward system of science. Essays of an information scientist. / [Электронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.garfield.library.upenn.edu/essays/v5p621y1981-82.pdf (дата останнього звернення: 16.04.2013).

Додаток 5

Вимоги до бібліографічного опису джерел (Варіант 2)

ДСТУ 8302:2015

Основні відмінності оформлення Списку використаних джерел за другим варіантом полягають у тому, що:

- у бібліографічних покликаннях на складник документа розділовий знак "дві навскісні риски" ("//") можна замінювати крапкою;
- назву документу, в якому розміщено складник, можна виділяти іншим шрифтом (наприклад, *курсивом*);
- найменування міста видання слід вказувати повністю;
- відомості про документ, опублікований іншою мовою, подають в оригіналі;
- знак тире ("–") між вихідними відомостями (найменуваннями міста видання, видавництва, роком видання, кількістю сторінок) не ставиться.

Характеристика джерела	**Приклад оформлення**
Монографія (один, два або три автора)	Леонова Н. И., Никитина Г. И. Английская литература 1890 – 1960 гг. Москва : Флинта: Наука, 2000. 325 с. Тахо-Годи А. А. Греческая мифология. Москва : Искусство, 1989. 304 с. Biblia a Literatura. Lublin: Wydawnictwo Towarzystwa naukowego Katolickiego uniwersytetu Lubelskiego. 1986. 520 s.
Матеріали конференцій, з'їздів, тези доповідей	Мойсеєнко С. М. Основні підходи та методи дослідження дискурсу. *Передовий науково-практичний досвід – 2009 :* збірник матеріалів всеукраїнської науково-практичної конференції. Миколаїв: НУК, 2009. 184 с. С. 25-30.

Характеристика джерела	**Приклад оформлення**
Багатотомні видання	Історія української літератури ХХ століття : у 2-х кн. / за ред. В. Г. Дончика. Київ : Либідь, 1994. Т. 2. Кн. 1. 782 с. Кримський А. Ю. Вибрані сходознавчі праці. В 5 т. Т. 4. Іраністика / НАН України, Ін-т сходознавства ім. А. Ю. Кримського. Київ : Стилос, 2008. 387 с.
Перекладні видання	Блум Г. Західний канон: книги на тлі епох / пер. з англ. під заг. ред. Р. Семківа. Київ: Факт, 2007. 720 с. Ґейман Н. Скандинавська міфологія / пер. з англ. М. Бакалова. Київ : КМ-БУКС, 2018. 256 с.
Збірники наукових праць, каталоги, препринти, рецензії	Питання літературознавства : зб. наук. праць. Чернівці, 2002. Вип. 14. 94 с. Національна академія наук України. Анотований каталог книжкових видань 2008 року. Київ : Академперіодика, 2009. 444 с.
Словники	Літературознавчий словник-довідник / Р. Т. Громяк, Ю. І. Ковалів та ін. Київ : ВЦ "Академія", 1997. 752 с.
Складові частини книги, збірника,	Горных А. А., Грицианов А. А. Деконструкция. *Постмодернизм. Энциклопедия*. Сост. и науч. ред. А. А. Грицианов, М. А. Можейко. Минск, Интерпрессервис; Книжный Дом, 2001. С. 196-198. Кравцов Н. И. Романтизм в славянских литературах и фольклор. *Славянская филология*. Москва : Изд-во МГУ, 1973. Вып. 8. С. 97-158.
журналу,	Лозинський І. Твори Міцкевича на Україні. *Всесвіт*. 1973. № 12. С. 208-214.
словника	Контроверза. *Літературознавча енциклопедія: у 2-х т. Авт.-уклад. Ю. І. Ковалів.* Т. 1. А–Л. Київ : ВЦ "Академія", 2007. С. 520.

Характеристика джерела	**Приклад оформлення**
Тези доповідей	Вальнюк Б. І. Час і простір у трилогії Б. Лепкого “Мазепа”. *Матеріали Всеукр.наук.-теорет. конференції “Поетика художнього тексту”*. Київ – Херсон, 1996. С. 141–143.
Автореферати дисертацій	Старовойт С. В. Видавнича діяльність Національної академії наук України у 1918–1933 рр. : автореф. дис. ... канд. іст. наук. Київ, 2003. 20 с.
Інтернет-ресурс: опис ресурсу загалом	Наукові публікації і видавнича діяльність НАН України. Київ, 2007. URL: http://www.nas.gov.ua/publications (дата звернення: 19.03.2014).
опис частини електронного ресурсу у позатекстовому переліку бібліографічних посилань (списку літератури)	Garfield E. More on the ethics of scientific publication: abuses of authorship attribution and citation amnesia undermine the reward system of science. Essays of an information scientist. URL: http://www.garfield.library.upenn.edu/essays/v5p621y1981-82.pdf (Last accessed: 16.04.2013).

Додаток 6

Зразок оформлення Списку використаних джерел (Варіант 1)

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антисери Д., Реале Д. Западная философия от истоков до наших дней. Том первый: Античность / в пер. и под ред. С. А. Мальцевой. – СПб. : Изд-во Пневма, 2003. – 688 с.
2. Арсланов В. Г. Ницше: “изнеможение” духа и тела // Свободная мысль. – 2010. – № 9 (1616). – С. 163-178.
3. Асмус В. Ф. Античная философия. – 3-е изд. – М. : Высш. шк., 1999. – 399 с.
4. Габрієлян О. А., Кальной І. І., Цвєтков О. П. Ніцше про історію як здійснення “волі до влади” // Філософія історії: підручник. – К. : Академвидав, 2010. – С. 141-145.
5. Гуревич П. С. Философия : учебник для СПО. – 2-е изд., пер. и доп. – М. : Издательство Юрайт, 2018. – 457 с.
6. Коллингвуд Р. Дж. Идея истории. Автобиография. / пер. и комм. Ю. А. Асеевой. – М. : Наука, 1980. – 486 с.
7. Корниенко О. А. Мифопоэтическая парадигма русской прозы 30-х годов XX в.: Векторы эстетических поисков в литературе метрополии и зарубежья : монография. – К. : Логос, 2006. – 332 с.
8. Кремень В. Г., Ільїн В. В. Філософія: мислителі, ідеї, концепції : підручник. – К. : Книга, 2005. – 528 с.
9. Кундера М. Нестерпна легкість буття / пер. з франц. Леоніда Кононовича. – Львів : Видавництво Старого Лева, 2019. – 320 с.
10. Ніцше Ф. По той бік добра і зла. Генеалогія моралі / пер. з нім. А. Онишка. – Львів : Літопис, 2002. – 320 с.

11. Орбел Н. Ecce liber. Опыт ницшеанской апологии // Ницше Ф. Воля к власти. – М. : Культурная Революция, 2005. – С. 571-734.
12. Платон. Тимей / пер. с древнегреч. С. С. Аверинцева // Платон. Собр. соч. в 4-х т. – Т. 3. – М. : Мысль, 1994. – С. 421–500.
13. Сандюк Л. О., Симоненко С. П., Сулим О. В., Шмиголь М. Ф., Щубелка Н. В., Юшкевич Ю. С. Основи філософії : навч. посібник. – К. : Центр учбової літератури, 2016. – 412 с.
14. Томчук О. Ф. Міф у літературознавчому вимірі // Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету, 2008. – Вип. 25. – С. 160-164.
15. Шаап С. Нездатність забувати: новий погляд Ніцше на питання про істину. – К. : Вид-во Жупанського, 2009. – 294 с.
16. Ashton-Smith A. The Great Return: Exile and Homeland in the Work of Milan Kundera and Krzysztof Kieslowksi // Art and the Artist in Society. – Cambridge Scholars Publishing, 2013. – P. 251–255. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://books.google.com.ua/books?id=tsswBwAAQBAJ&lpg=PR6&ots=C (дата останнього звернення 14.05.2020).
17. McKee A.R. Eternal Return and the Country/City Dynamic in Milan Kundera's The Unbearable Lightness of Being // Reconstruction: Studies in Contemporary Culture. – 2020. – 15 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.academia.edu/16610447/Eternal_Return_and_the_Country_City_Dynamic_in_Milan_Kunderas_The_Unbearable_Lightness_of_Being (дата останнього звернення 10.05.2020).

Додаток 7

Зразок оформлення Списку використаних джерел (Варіант 2)

1. Антисери Д., Реале Д. Западная философия от истоков до наших дней. Том первый: Античность / в пер. и под ред. С. А. Мальцевой. – Санкт-Петербург : Изд-во Пневма, 2003. – 688 с.
2. Арсланов В. Г. Ницше: “изнеможение” духа и тела. *Свободная мысль*. 2010. № 9 (1616). С. 163–178.
3. Асмус В. Ф. Античная философия. 3-е изд. Москва : Высш. шк., 1999. 399 с.
4. Габрієлян О. А., Кальной І. І., Цвєтков О. П. Ніцше про історію як здійснення “волі до влади”. *Філософія історії : підручник*. Київ : Академвидав, 2010. С. 141-145.
5. Гуревич П. С. Философия : учебник для СПО. 2-е изд., пер. и доп. Москва: Издательство Юрайт, 2018. 457 с.
6. Коллингвуд Р. Дж. Идея истории. Автобиография. / пер. и комм. Ю. А. Асеевой. Москва : Наука, 1980. 486 с.
7. Корниенко О. А. Мифопоэтическая парадигма русской прозы 30-х годов XX в.: Векторы эстетических поисков в литературе метрополии и зарубежья : монография. Киев : Логос, 2006. 332 с.
8. Кремень В. Г., Ільїн В. В. Філософія: мислителі, ідеї, концепції : підручник. Київ : Книга, 2005. 528 с.
9. Кундера М. Нестерпна легкість буття / пер. з франц. Леоніда Кононовича. Львів : Видавництво Старого Лева, 2019. 320 с.
10. Ніцше Ф. По той бік добра і зла. Генеалогія моралі / пер. з нім. А. Онишка. Львів : Літопис, 2002. 320 с.
11. Орбел Н. Ecce liber. Опыт ницшеанской апологии. *Ницше Ф. Воля к власти.* М. : Культурная Революция, 2005. С. 571–734.

12. Платон. Тимей / пер. с древнегреч. С. С. Аверинцева. *Платон. Собр. соч. в 4-х т.* Т. 3. Москва : Мысль, 1994. С. 421-500.
13. Сандюк Л. О., Симоненко С. П., Сулим О. В., Шмиголь М. Ф., Щубелка Н. В., Юшкевич Ю. С. Основи філософії : навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 412 с.
14. Томчук О. Ф. Міф у літературознавчому вимірі. *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету,* 2008. Вип. 25. С. 160-164.
15. Шаап С. Нездатність забувати: новий погляд Ніцше на питання про істину. Київ : Вид-во Жупанського, 2009. 294 с.
16. Ashton-Smith A. The Great Return: Exile and Homeland in the Work of Milan Kundera and Krzysztof Kieslowksi. *Art and the Artist in Society.* Cambridge Scholars Publishing, 2013. P. 251-255. URL: https://books.google.com.ua/books?id=tsswBwAAQBAJ&lpg=PR6&ots=C (дата останнього звернення 14.05.2020).
17. McKee A.R. Eternal Return and the Country/City Dynamic in Milan Kundera's The Unbearable Lightness of Being. *Reconstruction: Studies in Contemporary Culture*, 2020. 15 p. URL: https://www.academia.edu/16610447/Eternal_Return_and_the_Country_City_Dynamic_in_Milan_Kunderas_The_Unbearable_Lightness_of_Being (дата останнього звернення 10.05.2020).

Додаток 8

Зразок плану та орієнтовний календарний графік етапів виконання бакалаврської роботи

№ п/п	Зміст роботи	Термін виконання
1.	Обрання проблеми дослідження. Узгодження теми роботи із науковим керівником. Затвердження теми на засіданні кафедри та Вченій раді факультету.	протягом вересня
2.	Вивчення та анотування першоджерел, конспектування літератури з обраної теми, складання початкового списку джерел з їх повними бібліографічними описами	до 1 листопада
3.	Формулювання мети і завдання дослідження, складання детального плану-проспекту, робота над Вступом	до 15 листопада
4.	Написання теоретичного розділу основної частини і подання науковому керівнику першого розділу роботи на перевірку	до 15 грудня
5.	Написання дослідницько-аналітичного розділу /розділів основної частини і висновків до них	січень – березень
6.	Написання доповіді для виступу на студентській науково-практичній конференції та робота над тезами для публікації	лютий – початок березня
7.	Робота над загальними Висновками, уточнення і корегування Вступу	березень
8.	Оформлення роботи та Списку використаних джерел за вимогами	кінець березня
9.	Представлення науковому керівнику чистового варіанту роботи для фінальної перевірки	початок квітня
10.	Врахування остаточних зауважень наукового керівника, виправлення тексту роботи	середина квітня

№ п/п	Зміст роботи	Термін виконання
11.	Передача роботи науковому керівнику для подальшого надсилання на антиплагіатну перевірку	кінець квітня
12.	Написання доповіді та підготовка презентації для передзахисту і захисту	до середини травня
13.	За умови успішного проходження антиплагіатної перевірки передзахист на засіданні кафедри	кінець травня
14.	Типографське переплетіння роботи, передача науковому керівнику для здійснення рецензування науковим керівником і рецензентом.	кінець травня
15.	Ознайомлення із офіційними відгуками наукового керівника і рецензента, зауваженнями. Підготовка до відповідей на зауваження під час процедури захисту	початок червня
16.	Публічний захист на Підсумковій державній атестації	за розкладом деканату

Д О Д А Т О К 9

Зразок плану та орієнтовний календарний графік етапів виконання магістерської роботи

№ п/п	Зміст роботи	Термін виконання
1-й рік навчання в магістратурі		
1.	Обрання проблеми дослідження. Узгодження теми роботи із науковим керівником. Затвердження теми на засіданні кафедри та Вченій раді факультету.	протягом вересня
2.	Вивчення та анотування першоджерел, конспектування літератури з обраної теми, складання початкового списку джерел з їх повними бібліографічними описами	до 15 листопада
3.	Формулювання мети і завдання дослідження, складання детального плану-проспекту, робота над Вступом	до 30 листопада
4.	Написання теоретичного розділу основної частини і подання науковому керівнику першого розділу роботи на перевірку	до 1 лютого
5.	Написання аналітичних розділів основної частини і висновків до них	березень – квітень
6.	Написання доповіді для виступу на студентській науково-практичній конференції та робота над тезами для публікації	середина березня – початок квітня
7.	Робота над 3– 4 розділами роботи	до 1 вересня другого року магістратури
2-й рік навчання в магістратурі		
8.	Робота над загальними Висновками, уточнення і корегування Вступу	вересень другого року магістратури
9.	Оформлення роботи та Списку використаних джерел за вимогами	кінець вересня
10.	Представлення науковому керівнику чистового варіанту роботи для фінальної перевірки	початок жовтня

№ п/п	Зміст роботи	Термін виконання
11.	Врахування остаточних зауважень наукового керівника, виправлення тексту роботи	кінець жовтня
12.	Передача роботи науковому керівнику для подальшого надсилання на антиплагіатну перевірку	початок листопада
13.	Написання доповіді та підготовка презентації для передзахисту і захисту	до середини листопада
14.	За умови успішного проходження антиплагіатної перевірки передзахист на засіданні кафедри	кінець листопада
15.	Типографське переплетіння роботи, передача науковому керівнику для здійснення рецензування науковим керівником і рецензентом.	початок грудня
16.	Ознайомлення із офіційними відгуками наукового керівника і рецензента, зауваженнями. Підготовка до відповідей на зауваження під час процедури захисту	початок грудня
17.	Публічний захист на Підсумковій державній атестації	за розкладом деканату

Додаток 10

Зразок оформлення титульного аркушу

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені М. П. ДРАГОМАНОВА
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
Кафедра світової літератури та теорії літератури

Бакалаврська (або Магістерська) робота на тему:

ВКАЗУЄТЬСЯ ТЕМА РОБОТИ

студентка(-ки) _____групи
_____ форми навчання
(денної/заочної/вечірньої)
спеціальності _____
(шифр і назва)
_____
(ПІБ студента повністю)

Науковий керівник:
_____
(науковий ступінь, вчене звання ПІБ керівника)

Допущена до захисту
"____"_____ року
Завідувач кафедри_____ д. філологічних наук, проф. Корнієнко О. О.
Декан факультету
іноземної філології_____ д. філол. наук, проф. Зернецька А. А.

Національна шкала _____
Кількість балів: _____
Оцінка: ЄКТС _____

_____
(підпис наукового керівника)

Київ – 2021

Додаток 11

Зразок оформлення Змісту

ЗМІСТ

ВСТУП……3

РОЗДІЛ 1. НАУКОВА МОДЕЛЬ ОСМИСЛЕННЯ ДИСКУРСУ ДОНЖУАНСТВА......8

1.1. Теоретичні основи наукової донжуани у сучасному літературознавстві……8

1.2. Вплив іспанського культурного дискурсу на проблемно-тематичне розмаїття національних літератур XIX – початку XX століть……13

1.3. Інтерпретаційні стильові моделі донжуанства в національних літературах……...17

1.4. Джерела виникнення і способи трактування архетипу "донжуанства" у світовій літературі……..…….23

Висновки до першого розділу……23

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОБРАЗУ ДОН ЖУАНА У ТВОРАХ XIX – ПОЧАТКУ XX СТОЛІТТЯ: НАЦІОНАЛЬНИЙ І СТИЛЬОВИЙ КОНТЕКСТИ……..24

2.1. Семантичні коди образу Дон Жуана у західноєвропейських літературах XIX століття……...29

2.2. Концепція буття донжуанства в англійській літературі початку XX століття……34

2.3. Національні риси образу Дон Жуана у російській літературі XIX – початку XX століття……...39

2.4. Філософсько-естетичне трактування архетипу донжуанства в українській літературі……..45

Висновки до другого розділу……..49

ВИСНОВКИ……..50

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ…….56

Додаток 12

Порядок подання кваліфікаційних робіт на антиплагіатну перевірку

ПОРЯДОК

подання бакалаврських / магістерських робіт
на антиплагіатну перевірку
на факультеті іноземної філології
НПУ імені М. П. Драгоманова

Відповідно до Положення "Про академічну доброчесність у Національному педагогічному університету імені М. П. Драгоманова" кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти освітнього рівня "бакалавр" і "магістр" підлягають процедурі обов'язкової перевірки на плагіат з використанням антиплагіатної системи "Unicheck" на наявність запозичень із академічних та наукових текстів, присутніх у базах університету, базах інших навчальних закладів та в Інтернеті.

Перевірку на плагіат здійснює призначена наказом ректора Голова Комісії з академічної етики, яка є відповідальною особою за перевірку текстів на академічний плагіат на факультеті іноземної філології. Рішення щодо допуску студентів до попереднього захисту приймає Комісія з академічної етики факультету (далі – Комісія) шляхом розгляду звітів подібності, автоматично згенерованих антиплагіатною системою виявлення текстових збігів, схожості, ідентичності. Комісія з академічної етики факультету складається з Голови Комісії, заступника Голови Комісії та відповідальних осіб на рівні кафедр факультету, призначених деканом за поданням завідувачів кафедр.

Алгоритм здійснення антиплагіатної перевірки передбачає:

1. Подання автором кваліфікаційної роботи заяви для перевірки на плагіат на ім'я завідуючого випускової кафедри (зразок заяви див. *Додаток 13*) в терміни, визначені Комісією, і не пізніше ніж за 15 календарних днів до попереднього захисту.

2. Підготовка студентом завершеної (з усіма структурними компонентами) кваліфікаційної роботи у вигляді файлу, що підлягає перевірці. Підготовка файлу роботи, що підлягає перевірці, з подальшим поданням відповідальній особі випускової кафедри. Файл має підтримувати формати doc, docx, які не містять елементів захисту і перевірені на наявність

вірусів. Назва файлу повинна відповідати прізвищу здобувача із вказівкою індексу групи (наприклад, **Іванов_21зП**).

3. Подання файлу здобувачем науковому керівнику для подальшої передачі на антиплагіатну перевірку. Науковий керівник надсилає файл з текстом роботи відповідальній особі випускової кафедри, яка в свою чергу передає файл Голові Комісії в чітко зазначені терміни за графіком, визначеним Комісією.

У разі недотримання визначених термінів подання кваліфікаційної роботи вона може бути подана на антиплагіатну перевірку пізніше зазначеного терміну, але виключно з дозволу декану факультету і не пізніше 15 календарних днів до захисту кваліфікаційної роботи.

4. Система антиплагіатної перевірки Unicheck формує звіт подібності. Звіт подібності надсилається відповідальній особі випускової кафедри і науковому керівнику. Керівник вивчає результати перевірки і ознайомлює з ними студента.

Рішенням Вченої ради факультету іноземної філології (протокол № 10 від 13.05.2021 р.) роботи, які мають низький рівень (50% і менше) оригінальності тексту, не підлягають доопрацюванню, повторній перевірці і до попереднього захисту не допускаються.

Затверджено такі показники оригінальності кваліфікаційних робіт:

– понад 75% – текст роботи вважається оригінальним, і робота рекомендована до передзахисту;

– від 75% до 65% – оригінальність задовільна, текст потребує перевірки наявності відповідних покликань на першоджерела для цитованих фрагментів, а також аналізу виявлених в тексті запозичень;

– від 65% до 50% – кваліфікаційна робота може бути прийнята до розгляду за умови доопрацювання з подальшим аналізом Комісією оригінальності доопрацьованого тексту роботи і на підставі витягу з протоколу засідання кафедри;

– менше 50% – неприйнятний рівень оригінальності тексту, наявні істотні ознаки плагіату; кваліфікаційна робота до передзахисту і захисту не допускається.

5. За умови успішного проходження антиплагіатної перевірки, студент допускається до процедури передзахисту, яка відбувається на засіданні випускаючої кафедри, затверджується рішенням кафедри про допуск до захисту, оформлюється протоколом, витяг з якого передається до деканату. Роздруковану першу сторінку результатів перевірки на відсутність плагіату студент подає разом із переплетеним текстом роботи на захист. У роботу вкладається також оформлена і підписана Комісією з академічної етики факультету іноземної філології довідка щодо допуску здобувача до захисту.

Додаток 13

Зразок заяви для подання роботи на антиплагіатну перевірку

Завідувачу кафедри
світової літератури та теорії літератури
НПУ імені М. П. Драгоманова
здобувача вищої освіти
факультету іноземної філології
_____
(повна назва академічної групи)
_____
(П.І.Б. повністю здобувача вищої освіти)

Заява

З правилами чинного Положення "Про академічну доброчесність у Національному педагогічному університету імені М. П. Драгоманова", ухваленого Вченою радою НПУ імені М. П. Драгоманова (далі – Університету) 27 грудня 2018 року, згідно з яким виявлення академічного плагіату в бакалаврській / магістерській роботі є підставою для відмови в допуску роботи до захисту та застосування заходів дисциплінарної та академічної відповідальності, ознайомлений(а). При написанні бакалаврської / магістерської роботи мною не порушувались принципи академічної доброчесності.

Про використання Системи виявлення збігів/ідентичності/схожості компанії UNICHECK (далі – Антиплагіатної Системи) в роботах здобувачів вищої освіти ознайомлений(а) та надаю свою згоду на обробку та збереження Університетом моєї роботи в Базі даних Університету. Також надаю Університету право на передачу моєї роботи для обробки та збереження в Антиплагіатній Системі та використання роботи для виявлення академічного плагіату в інших роботах, які завантажувалися/завантажуються для перевірки Антиплагіатною Системою та користувачами, які мають доступ до Антиплагіатної Системи, виключно в обмежених цілях для виявлення академічного плагіату в текстах робіт.

Бакалаврська / Магістерська робота "_____ _____" для перевірки надається мною Університету в друкованому та електронному варіанті. Електронна версія моєї роботи збігається (ідентична) з друкованою.

_____ _____

Дата *Підпис*

Додаток 14

Мовні конструкції для введення цитат з наукових джерел

Цитування	***Переказ***
Б. писав / пише: “…”	Б. вважав / стверджував / гадав, що…
Як підкреслює Б.: “…”	Б. вказує на…
Згідно з Б.: “…”	Автор наголошує на…
За словами Б.: “…” На думку Б.: “…” На переконання Б.: “…” Б. вважає, що “…”	Б. підкреслює / пропонує / рекомендує / вважає, що…, розрізняє…; Б. дійшов висновку, що…; У цій статті автор доходить висновку, що… Дослідник Б. висунув гіпотезу, що…
Для увиразнення власної позиції можна використовувати такі вирази: *Автор роботи поділяє думку дослідника Б., що “…”.* *Не можемо не погодитися із зауваженням ученого Б.: “…”* *Солідаризуючись з ідеями Б., уточнимо…* *Приймаючи до уваги наведені у роботах Б. положення, вважаємо за необхідне зауважити, що…* *З наведеними положеннями роботи Б. не можна погодитися, адже…* *Вважаємо такими, що потребують уточнення, положення роботи Б. стосовно…*	

Додаток 15

Засоби текстового зв'язку в науковій праці

Мовленнєва функція	**Мовні засоби**
Послідовність викладу	По-перше…, по-друге…; З одного боку…, з іншого боку…; Насамперед; передусім; почнемо з того, що… Нарешті; на закінчення додамо…
Ступінь вірогідності	Очевидно; безумовно; без сумніву; напевне; певна річ; мабуть; як відомо…
Послідовність у часі	Спочатку; потім; тепер; Насамперед; перш ніж…; передусім; Після того як…; Одночасно; Наприкінці, врешті (урешті), зрештою…
Причина і наслідок, умова і наслідок	Якщо…, то…; Оскільки; тому; позаяк; таким чином; внаслідок; завдяки тому, що…; у зв'язку з тим, що…; через те, що…; адже…; У результаті; отже…
Зіставлення, протиставлення	Так само, як і…; З огляду на те, що…; З огляду на викладене вище…; Зважаючи на викладене вище…
Доповнення, уточнення	Водночас; зокрема; крім того; щоправда; як-от; разом з тим; зауважимо; точніше
Узагальнення, висновок	Отже; таким чином; підсумовуючи; звідси висновок…
Ілюстрація до сказаного	Наприклад; так; проілюструємо це на… Наведемо кілька прикладів…

Додаток 16

Форма відгуку наукового керівника

ВІДГУК НАУКОВОГО КЕРІВНИКА
НА БАКАЛАВРСЬКУ /МАГІСТЕРСЬКУ РОБОТУ

студента(ки) _____ курсу групи _____ факультету іноземної філології спеціальності 035 Філологія / 014 Середня освіта

_____

(ПІБ студента)

за темою_____

	Критерії (орієнтовні бали)	**Оцінка в балах**
1.	Наявність основних компонентів структури роботи – *загалом 10 балів* (усі компоненти присутні – 10, один компонент відсутній – 5, декілька компонентів відсутні – 0)	
2.	Відповідність оформлення роботи, покликань і Списку використаних джерел нормативним вимогам до _____роботи – *загалом 10 балів* (повна відповідність – 10, незначні помилки в оформленні – 8, значні помилки в оформленні – 4, оформлення переважно неправильне – 0)	
3	Наявність фундаментальних наукових робіт, джерел за останні п’ять років, авторитетних праць іноземною мовою – *загалом 10 балів* (присутня – 10, частково – 5, відсутня – 0)	
4.	Відповідність побудови Вступу нормативним вимогам – *загалом 10 балів* (повна відповідність – 10, відповідність неповна – 8, відповідність часткова – 4, не відповідає вимогам – 0)	
5.	Відповідність огляду наукової літератури нормативним вимогам – *загалом 10 балів* (повна відповідність – 10, відповідність неповна – 8, відповідність часткова – 4, не відповідає вимогам – 0)	
6.	Відповідність теоретичної частини дослідження заявленій меті та завданням – *загалом 10 балів* (повна відповідність – 10, відповідність неповна – 8, відповідність часткова – 4, не відповідає вимогам – 0)	
7.	Відповідність аналітичної частини дослідження нормативним вимогам – *загалом 10 балів* (повна відповідність – 10, відповідність неповна – 8, відповідність часткова – 4, не відповідає вимогам – 0)	
8.	Відповідність Висновків результатам теоретичної та аналітичної складових дослідження – *загалом 10 балів* (повна відповідність – 10, відповідність неповна – 8, відповідність часткова – 4, не відповідає вимогам – 0)	

	Критерії (орієнтовні бали)	**Оцінка в балах**
9.	Наявність наукової новизни (новий матеріал, нова методика його обробки, нова класифікація, вивчення донині невисвітлених аспектів порушеної проблеми, новітні методи дослідження) – *загалом 10 балів* (присутня – 10, частково – 5, відсутня – 0)	
10.	Апробація результатів дослідження – *загалом 10 балів (*виступ на науковій конференції – *5,* виступ на науковій конференції та публікація статті – *10,* відсутність апробації - *0)*	

Усього набрано балів: _____

Зауваження_____
_____
_____
_____
_____

	Оцінка: *"До захисту"* _____ (60-100 балів*)* *"На доопрацювання"* _____ (0-59 балів)

Висновок: робота може бути рекомендована до захисту / не може бути рекомендована до захисту.

Науковий керівник _____ _____
(підпис) *(наук. ступ., вчене звання, прізвище та ініціали)*

"____" _____ 20__

Додаток 17

Форма рецензії

РЕЦЕНЗІЯ НА БАКАЛАВРСЬКУ /МАГІСТЕРСЬКУ РОБОТУ

студента(ки) _____ курсу групи _____ факультету іноземної філології спеціальності 035 Філологія / 014 Середня освіта

_____

(ПІБ студента)

за темою_____

	Критерії (орієнтовні бали)	**Оцінка в балах**
1.	Наявність основних компонентів структури роботи – *загалом 10 балів* (усі компоненти присутні – 10, один компонент відсутній – 5, декілька компонентів відсутні – 0)	
2.	Відповідність оформлення роботи, покликань і Списку використаних джерел нормативним вимогам до _____роботи – *загалом 10 балів* (повна відповідність – 10, незначні помилки в оформленні – 8, значні помилки в оформленні – 4, оформлення переважно неправильне – 0)	
3	Наявність фундаментальних наукових робіт, джерел за останні п’ять років, авторитетних праць іноземною мовою – *загалом 10 балів* (присутня – 10, частково – 5, відсутня – 0)	
4.	Відповідність побудови Вступу нормативним вимогам – *загалом 10 балів* (повна відповідність – 10, відповідність неповна – 8, відповідність часткова – 4, не відповідає вимогам – 0)	
5.	Відповідність огляду наукової літератури нормативним вимогам – *загалом 10 балів* (повна відповідність – 10, відповідність неповна – 8, відповідність часткова – 4, не відповідає вимогам – 0)	
6.	Відповідність теоретичної частини дослідження заявленій меті та завданням – *загалом 10 балів* (повна відповідність – 10, відповідність неповна – 8, відповідність часткова – 4, не відповідає вимогам – 0)	
7.	Відповідність аналітичної частини дослідження нормативним вимогам – *загалом 10 балів* (повна відповідність – 10, відповідність неповна – 8, відповідність часткова – 4, не відповідає вимогам – 0)	
8.	Відповідність Висновків результатам теоретичної та аналітичної складових дослідження – *загалом 10 балів* (повна відповідність – 10, відповідність неповна – 8, відповідність часткова – 4, не відповідає вимогам – 0)	
9.	Наявність наукової новизни (новий матеріал, нова методика його обробки, нова класифікація, вивчення донині невисвітлених аспектів порушеної	

	Критерії (орієнтовні бали)	**Оцінка в балах**
	проблеми, новітні методи дослідження) – *загалом 10 балів* (присутня – 10, частково – 5, відсутня – 0)	
10.	Відповідність стилю та мови, логічність та аргументованість викладення матеріалу, вільне володіння термінологією галузі – *загалом 10 балів* (присутня – 10, частково – 5, відсутня – 0)	

Усього набрано балів: _____

Зауваження_____
_____
_____

Рецензент _____ _____
(підпис) *(наук. ступ., вчене звання, прізвище та ініціали)*

"____" _____ 20__

Додаток 18

Критерії оцінювання курсових і кваліфікаційних робіт

Оцінка виставляється за 100-бальною шкалою з подальшим переведенням у 4-бальну та шкалу ECTS. Переведення оцінок, виражених у балах за багатобальною шкалою, в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS здійснюється відповідно до таблиці.

Оцінка в балах	**Оцінка за національною шкалою**	**Оцінка за шкалою ECTS**	
		Оцінка	**Обґрунтування оцінки**
90-100	**Відмінно**	**A**	Високий рівень знань
80-89	**Добре**	**B**	Достатній рівень знань
70-79		**C**	
65-69		**D**	Задовільний рівень знань
60-64	**Задовільно**	**E**	Загалом відповідає мінімальним критеріям

Робота оцінюється на “відмінно” (A, 90-100 балів) за умови:

- робота написана самостійно, тема розкрита повністю і всебічно, мета і завдання дослідження досягнуті в повному обсязі;
- систематизовані наявні сучасні науково-методичні розробки з теми і подане власне бачення наукової проблеми;
- при дослідженні обраної наукової проблеми використані сучасні методи літературознавчого аналізу;
- теоретико-методологічною базою дослідження стали ґрунтовні праці авторитетних учених, а також значущі наукові розвідки з обраної проблеми останніх років;
- матеріал дослідження проаналізовано комплексно із застосуванням творчого підходу до розв’язання завдань; теоретично обґрунтовано і всебічно представлено викладення історико-літературних явищ у їх причинно-наслідкових зв’язках і розвитку;
- продемонстровано вміння аналітично мислити та комплексно і самостійно аналізувати обрані художні твори з використанням прикладів із текстів;

- висновки до розділів і загальні висновки виконані на високому рівні узагальнення та усвідомлення проблеми;
- робота оформлена з дотриманням усіх формальних вимог; в ній представлені всі необхідні структурні компоненти;
- робота написана грамотною мовою, без орфографічних, стилістичних, лексичних помилок тощо;
- результати роботи апробовано у вигляді доповідей на наукових конференціях, семінарах та опубліковано тези;
- науковий керівник і рецензент оцінили роботу на “відмінно” (А, 90-100 балів);
- захист роботи відбувся на “відмінно”.

Робота оцінюється на “добре” (В, 80-89 балів) за умови:

- робота написана самостійно, тема розкрита повністю, мета і завдання дослідження досягнуті в належному обсязі;
- систематизовані наявні сучасні науково-методичні розробки з теми, однак власне бачення наукової проблеми є невиразним або непереконливим;
- при дослідженні обраної наукової проблеми використані сучасні методи літературознавчого аналізу;
- теоретико-методологічною базою дослідження стали ґрунтовні праці авторитетних учених, а наукові розвідки з обраної проблеми останніх років недостатньо представлені;
- матеріал дослідження проаналізовано самостійно із застосуванням творчого підходу до розв’язання завдань; в обґрунтуванні певних теоретичних положень містяться незначні неточності;
- продемонстровано вміння самостійно аналізувати обрані художні твори з використанням прикладів із текстів;
- висновки до розділів і загальні висновки зроблені на належному рівні узагальнення;
- робота оформлена з дотриманням усіх формальних вимог; в ній представлені всі необхідні структурні компоненти;
- робота написана грамотною мовою, без орфографічних, стилістичних, лексичних помилок тощо;
- результати роботи апробовані у вигляді доповідей на наукових конференціях, семінарах та опубліковано тези;
- науковий керівник і рецензент оцінили роботу на “добре” (В, 80-89 балів);

- захист роботи відбувся на “добре”.

Робота оцінюється на “добре” (С, 70-79 балів) за умови:

- робота написана самостійно, тема розкрита з відносною повнотою, мета і завдання дослідження в основному досягнуті;
- систематизовані наявні науково-методичні розробки з теми, однак власне бачення наукової проблеми відсутнє;
- матеріал наукового дослідження проаналізований без використання релевантних проблемі методів аналізу тексту;
- теоретико-методологічна база дослідження не представлена ґрунтовними літературознавчими роботами;
- теоретичний та аналітичний розділи містять неточності, відсутні навички комплексного літературознавчого аналізу;
- висновки до розділів і загальні висновки зроблені на недостатньому рівні узагальнення; не є концептуальними;
- робота виконувалася з неналежним дотриманням графіку і подавалася на перевірку науковому керівникові із затримками;
- робота не оформлена з дотриманням всіх формальних вимог; містить несуттєві помилки в оформленні Списку використаних джерел;
- робота написана з поодинокими орфографічними і стилістичними помилками;
- результати роботи апробовані у вигляді доповідей на наукових конференціях, семінарах;
- науковий керівник і рецензент оцінили роботу на “добре” (С, 70-79 балів);
- захист роботи відбувся на “добре” (С, 70-79).

Робота оцінюється на “задовільно” (D, 65-69 балів) за умови:

- робота не вирізняється самостійністю, тему розкрито фрагментарно, завдання виконані не в повному обсязі;
- систематизація та аналіз джерел не відповідають сучасному стану розробки наукової проблеми;
- у роботі відсутні праці зарубіжних учених;
- відчутний брак навичок літературознавчого аналізу;
- висновки до розділів і загальні висновки не відображають завдання і зміст розділів;
- результати роботи не апробовано на наукових конференціях чи семінарах, тези не опубліковано;

- в оформленні роботи і Списку використаних джерел є серйозні недоліки;
- текст роботи містить орфографічні та стилістичні помилки;
- дослідження виконувалося із затримками календарного графіку;
- науковий керівник і рецензент оцінили роботу на “задовільно” (D, 65-69 балів);
- захист роботи відбувся на “задовільно”.

Робота оцінюється на “задовільно” (E, 60-64 балів) за умови:

- робота містить скомпільований матеріал, тему розкрито не повністю, завдання роботи виконані частково;
- аналіз наукової літератури відсутній, його заміщує перелік небагатьох наукових робіт, які стосуються обраної наукової проблеми;
- теоретичній та аналітичний розділи роботи засвідчують слабке володіння студентом термінологічним апаратом та історико-літературним матеріалом;
- літературознавчий аналіз підмінено поверхневою описовістю;
- наявні в роботі висновки не відбивають зміст розділів і підрозділів; не зумовлені матеріалом і логікою дослідження;
- результати наукової роботи не було апробовано;
- в оформленні роботи і Списку використаних джерел наявні численні недоліки;
- робота містить значну кількість орфографічних і стилістичних помилок;
- науковий керівник і рецензент оцінили роботу на “задовільно” (E, 60-64 балів);
- захист роботи відбувся на “задовільно”.

Робота оцінюється на “незадовільно” (FX, 35-59 балів):

- подане дослідження не є самостійним;
- тему не розкрито, завдання не виконано і поставлену мету не досягнуто;
- робота містить сутнісні помилки теоретичного характеру, в аналітичному розділі відсутній літературознавчий аналіз художніх творів;
- автор роботи не володіє фаховим термінологічним апаратом і навичками літературознавчого аналізу текстів;

- робота виконувалася з недотриманням календарного графіку, була подана на перевірку керівникові після встановленого терміну;
- робота оформлена без дотримання вимог; містить велику кількість мовних помилок;
- науковий керівник і рецензент оцінили роботу на “незадовільно” (FX, 35-59 балів);
- на кафедральному передзахисті роботу не було допущено до антиплагіатної перевірки і не рекомендовано до захисту.

Робота оцінюється на “незадовільно” (F, 0-34 балів):

- роботу не було виконано студентом.

Навчально-методичне видання

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо написання курсових і кваліфікаційних бакалаврських і магістерських робіт із зарубіжної літератури

Розробники:
Оксана Олександрівна Корнієнко,
доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри світової літератури та теорії літератури Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова.
Олена Сергіївна Анненкова,
доктор філологічних наук, професор кафедри світової літератури та теорії літератури Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова.

Технічне редагування – Т. С. Меркулова
Верстка – Т. М. Ветраченко

ВИДАВНИЦТВО
НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА

Підписано до друку *04.08.2021 р.*
Формат 60х84/16 Папір офсетний. Гарнітура Таймс. Друк офсетний.
Умовн. друк. аркушів 4,18. Облік видав арк. 2,65.
Зам. 167
Віддруковано з оригіналів

Видавництво Національного педагогічного університету
імені М. П. Драгоманова. 01030, м. Київ, вул. Пирогова, 9.
Свідоцтво про реєстрацію № 1101 від 29.10.2002
(044) 239-30-26